32 jaar — N. 19 Prijs per nummer : voor België 3 centiemen, voor den Vreemde 5 centiemen Telefoon : Redactie 247 - Administratie 2845 Donderdag 20 JANUARI 1916

Drukker-Uitgever
Soc. Maatschappij HET LICHT
bestuurder:
P. DE VISCH, Ledeberg-Gent

.. REDACTIE ..
ADMINISTRATIE
HOOGPOORT, 29, GENT

# VOORUIT

*Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.*

ABONNEMENTSPRIJS
BELGIE
Drie maanden . . . . . fr. 3.25
Zes maanden . . . . . fr. 6.50
Een jaar . . . . . fr. 12.50
Men abonneert zich op alle poetbureelen
DEN VREEMDE
Drie maanden (dagelijks verzonden) . . . . . fr. 6.75

## "Le Bien Public" maakt bokkesprongen!

Alle middelen zijn goed voor de burgersbladen, wanneer ze een tegenstrever trachten «klein te krijgen». Gaan zij een pennetwist aan met een blad onzer partij, nooit komen ze recht op het doel af, doch gebruiken omwegen of loensche middeltjes, beter gezegd «draaien rond den pot», om goedoende hem, die in polimiek met hen is om den tuin te leiden, en hem aldus om den tuin te leiden, en hem zoodoende «in de val te doen loopen». Le Bien Public past nu wederom dezelfde kinderachtige methode toe.

Nutteloze moeite, jongen!

Le Bien Public loochent ooit geschreven te hebben, dat de maatschappelijke klassenstrijd niet bestaat. Best mogelijk, alhoewel ik het betwijfel, maar waarom dan zijt ge bovenarms op mijn artikel Klassenstrijd gevallen, waarin ik nochtans niets anders heb willen aantoonen, dan het bestaan van wrijving tusschen meerdere klassen, doordat ze tegenstrijdige belangen hebben?

Doch hoe het ook zij: de verklaring is prachtig! Het moet elken sociaal-demokraat genoegen doen, dat een invloedrijk blad der klerikale partij, openbaar verklaart dat de klassenstrijd een feit is. Het heeft echter van harentwege lang, zeer lang, geduurd om te durven bekennen dat er een strijd bestaat tusschen de eigenaars en slaven van de fabriek! Tusschen de kleine boer, die zijn gronden moet huren, en de kastceiheer! Tusschen de mijnwerkers en de koolbarons! Tusschen hen die «in het zweet huns aanschijns» honger lijden, en zij die in weelde en overvloed leven, zonder iets te doen dan te luieren! Tusschen hen die de paleizen bouwen en in krotten wonen; — tusschen hen die het brood bakken, terwijl ze daaraan zelf dikwerf te kort hebben; — tusschen hen die het «zwarte goud» uit den grond halen, om na hunne zware dagtaak, thuis van koude te rillen, achter een uitgedoofde stoof; — tusschen hen die de kleederen maken, zelf in lompen gekleed gaande, en zij door wien ze bestolen worden op hunne voortbrengst! Ik zegde het terecht in een mijner vorige artikels: er bestaat een strijd... een verwoede strijd, een strijd van bezitters tegen bezitlooze!

* * *

Le Bien Public heeft Het Volk gegroet bij zijn verschijnen, en het zelfs zijne hulp aangeboden, maar... maar... dat is eenvoudig-weg... onmogelijk!!! Hoe zou een BURGERSblad, een orgaan kunnen toejuichen, dat gesticht is om de werklieden in den rug aan te vallen, ten voordeele der PATROONS EN DER BURGERS, wie dat durft zeggen, wel... wel... dat is een driedubbele gek!!!

En zeg eens, Bien Public, waar heb ik geschreven, dat Gij vijandig gezind waart aan 't verschijnen van Het Volk??

* * *

Le Bien Public stelt de volgende vraag:

> Zoo de patroons enkel het inzicht hadden, in de betrekking met hunne werklieden, dezen uit te buiten, hoe zou men dan de opofferingen kunnen verklaren, die velen onder hen zich getroosten, sinds het uitbreken van den oorlog, zij het door een inrichting, met verlies, in werking te houden, zij het door een vrijwillige tegemoetkoming te bezorgen aan de werkloozen?

Wel, Bien Public, daarbij hebben de patroons, — alhoewel wij hen ten zeerste in die menschlievende daad toejuichen, — een overgroot voordeel. Aangenomen dat zij de werkloozen nu aan hun lot overlaten, — en hoevelen, het meerendeel, zijn er niet die dit doen! — dan stonden we na den oorlog, voor een algeheele uitputting der arbeiders, waardoor ze natuurlijk minder, en van slechter hoedanigheid zouden voortbrengen. Overigens door hunne werklieden een weinig te ondersteunen, geven de patroons toch maar het honderdvoudige terug, van de winsten die zij in betere tijden, door het zwoegen der eerstgenoemden konden verwezenlijken.

«Het socialisme zal verdwijnen als de klassenstrijd ophoudt te bestaan!»

Arme, arme Bien Public!

Juist dan zal het socialisme verwezenlijkt zijn!

Le Bien Public loochent dat dat klassenstrijd onvermijdelijk is. We zijn het eens! Maar hij zal niet ophouden vóór de hedendaagsche maatschappelijka vorm, dien gij, — o, logica! — altoos verdedigt, verdwenen is!

«De patroon heeft er meer belang bij, in plaats van hunne loonen te verlagen, dat de werklieden hem goed werk leveren.»

Maar ondanks dit, zien we toch dat, niettegenstaande de kleermakers van de stad, over het algemeen, beter werk leveren, het werk der groote confectiehuizen bijna uitsluitend naar den buiten gaat. Hetzelfde geldt ook voor de sigarenmijverheid en nog voor zoovele andere! Het «entrepriswerk» dat op de meeste werkhuizen is ingevoerd, stelt toch ook wel het zuiverste bewijs daar, dat de patroon tegenwoordig enkel en alleen eischt: Veel voortbrengst voor weinig loon. Waarom anders zijn er wetten op vrouwen- en kinderarbeid noodig?

* * *

De klassenverzoening, waarvan Le Bien Public spreekt, is eenvoudig weg onmogelijk! Heldert maar een weinig uw geheugen op, oude jongen; herinnert u de staking van Rousselaere, van over een paar jaren, waar het ging christelijke werklieden tegen christelijke patroons! Wilt gij den maatschappelijken vrede, wel, heere God, werkt dan met ons mede en tracht de klassen te doen verdwijnen: dat is de eenige oplossing.

Zoolang er luiaards zullen zijn, die leven in overvloed en menschen die, al werkende van vóór zonsopgang tot na zonsondergang, armoede lijden, zoolang is er geene verzoening mogelijk! De bestolene kan geene vriendschap gevoelen voor dezen die hem besteelt, dat is gekkernij.

Wij, sociaal-demokraten, prediken aan de werkers het klassebewustzijn, omdat dit hen zal voeren naar den zegepraal. Wij leeren de arbeiders hun eigenwaarde kennen, omdat ze als voortbrengers van allen rijkdom ook recht hebben op een beter en menschwaardiger bestaan! Wordt daardoor het vooren van den klassenstrijd verscherpt, welaan dan, dit kunnen wij niet verhelpen, maar luidop verklaren we: Het proletariaat mag niet berusten, zoolang het onder den knoet ligt van eene kleine minderheid die het uitzuigt, uitperst en besteelt!

Jef Van Extergem.

## Aan eene Weledele Mevrouw uit den Gentschen Adelstand

*Kristus leerde: Laat AL de kinderen tot Mij komen.*

*En gij, Weledele Mevrouw, antwoordt daarop: Weg met de noodlijdende kinderen der officieele scholen!*

Voor het uitbreken van den oorlog, Weledele Mevrouw, was het de gewoonte, in uwe wereld, een strijd te voeren tegen 't officieel onderwijs ten voordeele van het vrij onderwijs, door en met middelen die onwaardig waren van menschen die zich *edelen* stempelen. Aalmoezen, giften en laster waren de drie wapenen die op de schilden van uw strijdveld prijkten. Alzoo gewapend ging uwe coterie tot de aanvallen over. Toch werden al die laffe kampen afgeslagen. Gij behaaldet geene victorie! Integendeel. Het beoogde doel: de dood van het officieel onderwijs werd niet bereikt. Lang heeft die wereld de menschen gepaard met alle onridderlijke doenwijzen, maar alles dat gesteund is op oneerlijke strijdmiddelen is gedoemd om schipbreuk te lijden.

Oneerlijk en laf was het met giften, aalmoezen, bedreigingen en laster de officieele scholen te willen ontvolken. En dat er onders gevonden werden die zich lieten vangen door uwe giften en aalmoezen laat zich begrijpen. Zwakke menschen vindt men overal.

Dat gij scholen sticht, ze onderhoudt en zulks met uwe centen, kunnen wij aannemen. Maar dat gij dan nog van de officieele machten geld en steun uitvingt om scholen te onderhouden welke dienen moesten om haat en tweedracht te zaaien onder een deel der Belgische jeugd, zulks is iets dat maar mogelijk was in een land zooals het onze. En toen gij dacht nog verder te gaan, toen gij nog meer wildet, toen gij reeds meendet den slag gewonnen te hebben, is de oorlog gekomen met al zijne droeve gevolgen.

Heel België is recht gestaan. De politiek sweeg en als één man wijdde iedereen en allen zich aan zijn heiligste plichten. En wanneer de oorlog reeds een tijd aan de gang was, klopte de armoede aan de Belgische poort. De zwarte armoede met al hare droeve gevolgen! Wat ging er van ons arm land geworden? Op zekeren dag bevond ik mij aan de Noordzee en daar aan den gezichteinder ontwaarde ik een zwarte stip. En toen ze dichter kwam en grooter werd riep ik: Hurrah! Het arme België is gered!

Want het was de redding. Het schip met de Amerikaansche vlag in top kwam naderbij en voer in de richting van Rotterdam. Ja! België was gered! Ginder aan de overzijde van den grooten plas was een volk opgestaan, dat medelijden gevoelde met het steeds grooter wordende wee van het land der dapperen.

Grootsch in al zijne ondernemingen, wilde het ook grootsch zijn in zijne liefdadigheid. De eene boot na de andere teekende zich af op onze prachtige Noordzee.

Het waren allen zoovele zaelrengende boden die hulp en bijstand voerden naar ons geteisterd heidhaftig volk. Het waren giften van het Amerikaansche volk. Giften van katholieken, kristenen, protestanten, joden, geloovigen en ongeloovigen.

In een woord heel Amerika, zonder onderscheid van denkwijze, had het zijne bijgedragen opdat het hier zou uitgedeeld worden aan het noodlijdende België. En toen dat alles hier met dank ontvangen werd, kwamen komiteiten tot stand die met de uitdeelingen van de Amerikaansche zendingen belast werden. En zoo werd er ook een Komiteit gelast met de uitdeelingen der kleederen.

Aan het hoofd daarvan staat eene hoogedele geborene Mevrouw. Welnu, nooit zal men beseffen op welke wijze er omgesprongen wordt en werd met deze liefdegiften van Amerika door de bedoelde Weledele Mevrouw.

Het is asof die edele dame den eed afgelegd heeft van alles te geven en te doen geven enkel en alleen aan de katholieke huishoudens.

De Weledele Mevrouw treedt het doel, waarmee de giften gezonden werden, met de voeten. De kleederen-uitdeelingen dienen als lokvogel om de vrije scholen te bevolken. Ouders, die kinderen hebben op de officieele scholen, worden opgezocht en uitgekocht met de kleederen komende van de Amerikaansche liefdadigheid!

Weledele Mevrouw, die onedele middels om uwe scholen te bevolken kunt gij aanwenden met uwe centen. Maar uwe miljoenen veil hebben in banken van vreemde landen en hier Amerika's liefdadigheid gebruiken om er politiek mede te doen, is zulke onedele als oneerlijke daad en wij kunnen ze niet anders noemen dan schurkachtig. Gij bevoordeeligt de arme katholieke huishoudens ten nadeele van de niet-katholieken! Gij geeft te veel — veel te veel — aan zekere menschen behoorende tot uwe partij en gij ontrekt het allernoodigste aan arme lieden, wier eenig kwaad! bestaat — volgens U — van een ander gedacht te hebben dan het uwe.

Gij vermoedt uwen geest met te bestudeeren op welke wijze gij alles zoudt kunnen geven aan de katholieken en 's nachts wordt uwen slaap gestoord door het geroep van arme onschuldige kinderstemmetjes aan wie gij weigerdet een amerikaansch kleedingstukje te geven omdat zij niet naar de vrije scholen gaan.

Weledele Mevrouw, in het Komiteit waarin gij om zeo te zeggen de hoofdrol speelt gaat het niet al te goed. Uwe handelwijze kwetst het eergevoel van vele dames van het komiteit.

Velen zijn ontmoedigd en... België is nog niet aan het einde van zijn verdriet. Indien gij op dien weg voortgaat zouden daar erge gevolgen kunnen uit voortspruiten.

Weledele Mevrouw, niet lang geleden zag ik U in de kerk. Gij badt in uw kerkboek en van tijd tot tijd gingen uwe oogen naar het kristusbeeld hetwelk daar voor ons hing. Het scheen mij toe dat er in de oogen van het beeld tranen parelden en dat er uit de wonden bloedb vloeide. Het Kristusbeeld had al met eens zulke droeve uitdrukking gekregen dat ik er van ontstelde. En zie het scheen mij dat Kristus van zijn kruis kwam en tot U naderde: Het was alof ik Hem U hoorde toefluisteren:

Kristin, waarom doet gij mij zooveel pijn en leed aan? Waarom veroorzaakt gij mijn tranenvleed? Waarom roet gij mijne wonden open? En het scheen mij dat gij vroegt: O! Heer, dien ik U niet goed? Ik doe alles wat ik kan om de katholieke scholen te bevolken. Ik laat geen minuut voorbij gaan zonder de officieele scholen te bekampen en tegen te werken. En ik meende Kristus stem te hooren: De middelen die gij gebruikt doen mij grooter pijn dan de kruisdood dien ik onderging! Mijne leer is liefdadig te zijn voor ALLEN. De Amerikaansche giften die gij voor plicht hadt uit te deelen, waren bestemd voor AL de noodlijdenden, zonder onderscheid van denkwijze. Ik leerde U eerbied te hebben voor andersdenkenden. Ik leerde U ook aan anderen te doen wat gij zoudt willen dat U gedaan worde. En van heel Mijne leering wordt niets door U nageleefd en nagevolgd...

En toen ik opkeek hing het beeld weer aan het Kruis.

Eenige oogenblikken nadien zag ik dat uwe oogen zich naar het Onze Lieve Vrouwbeeld wendden. Het beeld van de Moeder der Smarten stond daar omgeven van bloemen en palmen. Gij liet de bolletjes van uwen rozenkrans langs uwe vingeren glijden. Gij hadt nogmaals! Gij aanriept de Moeder Gods! Maar zie al met eens gebeurde hetzelfde met het Mariabeeld als met het Kristusbeeld. Het kwam van den bloementroon en de Moeder van Kristus naderde tot U en dat met een blik zoo droef en zoo weemoedig dat ik er van koud werd.

Al met eens werd de blik strenger en ik meende te verstaan. Waarom doet gij mijn Zoon zulk doodelijk verdriet aan? Waarom komt gij hier ter kerk?

Uwe daden stemmen niet overeen met Gods geboden: De naakten kleeden! Er staat niet geschreven van één soort naakten maar de leering van mijn Zoon zegt: *Allen* die koude lijden moeten gekleed worden! En gij, Kristin, maakt onderscheid tusschen de kinderen der scholen. Waar heeft mijn Zoon geleerd de noodlijdenden te verdeelen volgens hunne politieke denkwijze? Hij heeft gezegd: Laat AL de kinderen tot Mij komen! O! Kristin het kwaad dat gij stookt onder de menschen doet mij meer lijden dan de zeven weeën die ik onderstond!

Ik keek op en het beeld stond weder op den troon, omgeven van bloemen en lichtpraal. En toen zijt gij heengegaan, Weledele Mevrouw. En dan ben ik uit Gods tempel gekomen en ben bovenstaand briefje gaan schrijven. Ik zend het U langs dezen weg.

Moest het gebeuren dat gij de taal der wreeters niet verstaat — in de hooge en groote wereld wordt de taal van 't plebs als de pest geschuwd — doet het door iemand lezen en vertalen. Het zal U misschien aansporen uwe doenwijze te veranderen. Het is hetgeen ik beoog met U deze regelen te schrijven. En wanneer gij dan later in de Kerk zult te bidden zitten, zullen het Kristusbeeld en het Mariabeeld U zeker met liefdevolle blikken aanzien. Die blikken zullen U dan te beduiden geven dat gij genade vondt in Kristus oogen!

Het is niet voor wereldsche eerebewijzen dat gij werktet, niet waar Weledele Mevrouw? Het is wel om den Hemel te verdienen! En hoe zoudt gij in het Paradijs kunnen komen indien gij Gods voorbeeld niet navolgdet!

Tot hiertoe hebt gij de Wet en de Leer van uwen od met de voeten vertrapt!

Het is nog tijd om U te beteren!

Zoo niet... ga naar de hel en wees verdoemd door al de noodlijdenden die gij verongelijktet tijdens de oorlogsjaren 1914—1915—1916.

*Liliane Secours-Discret.*

## GESCHIEDENIS der Gevonden en verlaten kinderen ... door de eeuwen heen

*Voordracht gehouden door den heer* J. NOVE *op Dinsdag 11 Januari in «Ons Huis»*

(Tweede vervolg)

In de VIIe eeuw kreeg de christelijke kerk eenen machtigen invloed; de liefde voor de kindsheid groeide zeer aan — overal rezen weezenhuizen en liefdadigheidsgestichten op.

Ondanks de strengste waakzaamheid werden toch nog kinderen des nachts heimelijk neergelegd bij den ingang der kerken; men vond er soms versteven van koude of dood van uitputting; dat verwekte groot medelijden en er werd aan de kerkdeur eene schelp of kribbe gemaakt om de verlatelingen er in te ontvangen.

De pastoor of koster, die des morgens het eerst het kind ontdekte maakte een verslag op van de vondst. Ziehier een vertaald versiag:

«Wij, in den naam Gods, kerkmeester of priester, hebben in het vroege morgend uur aan de poort van het Heilig Tehuis gevonden een pas geboren kind, in gevaar van sterven en gewikkeld in doeken. Wij hebben het 3 of meer dagen verzorgd. Wij hebben aan verschillige personen inlichtingen gevraagd om te weten tot welke familie het behoort, en niemand vindende, hebben wij het den naam gegeven van ..... De Goddelijke barmhartigheid heeft ons de christen plicht opgelegd er zorg voor te dragen, daarom hebben wij het kind toevertrouwd aan de familie... om het te voeden en in zijnen dienst te nemen of het op te nemen als het zijne overeenkomstig de wetten. Aan deze familie is de onderhoudsprijs betaald.»

Deze bekendmaking werd den Zondag voorgelezen bij de Godsdienstoefeningen.

Wat opmerkelijk is, is het onderzoek naar de familie — opzoeking naar het vaderschap — nu nog niet toegelaten; het bekendmaken van het feit — nu nog verboden, en het geven van eenen naam aan den kleinen beschermling.

In de VIIIe eeuw werd in eene kerkvergadering beslist: «Wie een verlaten kind aanneemt, geve daarvan een ontvangstbewijs en indien na 10 dagen niemand het opeischt mag hij het kind als het zijne behouden (dus het recht van den In bezitter door de kerk bekrachtigd)

Maar wat te doen als men te veel kinderen in 't kerkportaal vond? 't Geval deed zich voor te Milan in 787; er werd een tehuis gesticht waar al die verlatelingen onder de bescherming van het kerkbestuur aan een daartoe aangesteld persoon mochten afgegeven worden; deze bracht ze ter kerke om gedoopt en verder in familiën geplaatst te worden. Bij gebrek aan voedsters bleven ze tot hun 7e jaar in het vondelingshuis en mochten dan vrij weg gaan, zij mochten ook blijven om eenen stiel te leeren.

De milde gever van dat gesticht had bij de fondatie-akte doen vermelden dat bij gebrek aan kinderen het Huis ook openstond voor armen, gebrekkelijken en pelgrims. Zou men het in onzen tijd beter doen?

Volgens de kapitulariën van Karel den Groote werden de gebruiken als wet verplichtend gemaakt ook die betrekkelijk de vondelingen — er kwam zelfs bij dat elk vondelingstehuis een register moet houden om de akte van opname eeuwig te bewaren. Geene akte mocht geboekt worden zonder de goedkeuring der overheid. Volgens Karel de Groote is het de plicht der ouders hunne kinderen op te voeden, zelfs als zij arm zijn; doch aan deze die verlaten kinderen opvoeden moest eene vergoeding betaald worden.

Op de kerkvergadering te Clermont in de IXe eeuw werd ook gesproken over de verlaten kinderen, en er werd beslist dat vondelingen de beschermlingen zijn der kerk — ontaarde moeders die hare kinderen durven doeden zijn gedurende 10 jaar niet toe gelaten tot de Communiebank.

In de Xe eeuw opende men in Burgondië en later ook elders scholen voor weezen en verlaten kinderen, Heilig Geest scholen geheeten; het jongensweeshuis te Kortrijk draagt nog dien naam.

Onder het leenroerig stelsel was het treurig gesteld met de arme vondelingen: de vassalen moesten de kinderen op hun grongebied gevonden, zelf opkweeken; die kinderen bleven dan ook hun eigendom en vormden die klasse der lijfeigenen of slaven die des nachts rond de wallen van het kasteel de kikvorschen moesten verhinderen den slaap van hunnen heer en meester te verstoren!

Toch kreeg de barmhartigheid der menschen weer de bovenhand. In 1070 opende de stad Montpellier een gasthuis bestuurd door wereldlijken waar een moederhuis was aan toegevoegd: zwangere vrouwen werden er kosteloos onderhouden, wiegen en bunsels gereed gemaakt. De kinderkleederen moesten hemelsblauw zijn. De moeders mochten er hare kinderen laten of meenemen, deze die er bleven werden geveed tot hun 15e jaar. Er was ook eene afdeeling voor de jonge kinderen buiten het Moederhuis geboren en als verlaten aangebracht.

Te Marseille werd ook een Vondelingshuis geopend; men aanvaardde er de kinderen langs een venster; een wereldlijk bestuur hield zijne zittingen in het lokaal en besprak er de armenzorg. Ander steden volgden die voorbeelden; sommigen gaven ook onderstand ten huize.

De Heeren die zich aanstelden als de bijzondere beschermers van de gevonden en verlaten kinderen vormden te dien tijde het Ridderorde van St-Jan.

Zoo namen de wereldlijken de plaats in der geestelijken en stilaan werd de zorg der ongelukkige kinderen opgedragen aan de gemeenten.

De tijd der neringen en ambachten was een gulden tijd voor de kweekelingen der vondelingshuizen: Na den leertijd werden ze meester zonder onkosten, banketten noch proefstuk; een leerjongen die een verlaten meisje huwde werd meester zond proefstuk te maken.

In de XIIIe eeuw was de bevolking der steden zoo aangegroeid dat de menschen te dicht op elkander moesten wonen in huizen waar lucht en licht ontbraken, waar onreinheid en gebrek aan hygienische maatregelen allerlei ziekten deden uitbreken al pest, cholera, melaatschheid, enz. Meer dan 2000 leprozijen rezen in Frankrijk als uit den grond en naast zieken werden er ook verlaten kinderen opgenomen. Oi ze bleven leven zegt de geschiedenis niet.

Te Parijs waren er eveawel zeeveel onwettige kinderen dat voor hen een bijzonder gesticht geopend werd. In Elzas, nabij Straatsburg, stichtte de gemeenteoverheid een Vondelingshuis dat bloei bestaan tot in 1832. Het «Maison de St-Jean des Trouvés» te Dorpi kreeg jaarlijksche stadstoelagen.

(Vervolgt.)

## De springvloed in HOLLAND

Alhoewel de toestand over het algemeen veel verbeterd en gestild is, toch wordt het een en ander meldenswaardige medegedeeld:

Blijkens de inlichtingen, die wij heden-avond aan het Tolhuis (te Amsterdam en omliggende) inwinnen, heeft de militaire verplegingscommissie sedert het begin van den watersnood circa 3000 stuks vee behandeld. Stelt men de koeien dooreen gerekend op eene waarde van 650 fr. per stuk, wat in dezen tijd zeker niet te hoog is, dan is er dus reeds voor een waarde van 1.950.000 fr. aan rundvee in veiligheid gebracht.

Men meldt van bevoegde zijde: Ten einde de gevolgen van den watersnood op het eiland Marken te keeren, zijn werkkrachten dringend noodig. Om die reden kan door compagnies- (eskadrons-, batterij-, fort-, detachements-) commandanten aan dienstplichtigen, die op Marken wonen, onverwijld en naar noodzakelijke behoeften verlof worden verleend.

Men meldt uit Edam: Ondanks het kalme weer is de zee hoog. Dientengevolge stroomt het water door de gaten weer binnen en het is 3 3/4 meter hooger dan gisteravond. De toestand voor Zeevang is uiterst onzeker. Met alle macht wordt aan de binnendijken gewerkt. Elk oogenblik wordt een doorbraak gevreesd. De boeren gaan de polders ontruimen. Veel vee wordt naar de

Purmer en de Beemster gebracht. In de Groote Kerk stonden hedenmorgen nog 611 koeien. De spoorbaan bij Oostzaan is doorgebroken. De waterwegen van de stad naar Zeevang zijn door een kistendam afgezet. De stad blijft daardoor aan Noord- en Westzijde vrij.

De toestand te Vollendam is nog treurig. Sommige kleine huisjes tellen 20 vluchtelingen. Alle regenbakken zijn door het zeewater bedorven. Daardoor is er gebrek aan drinkwater.

Bij Monnikendam zijn twaalf lijken van Markers aangespoeld; onder hen een man met een kind in de armen.

Een later bericht uit Edam meldt: De Nekkerpolder is ondergeloopen. De bevolking is in de kerk te Monnikendam ondergebracht.

Om 7 uur kwam de vloed opzetten, maar het weer is gunstig en bladstil. Men hoopt dat de toestand niet verergert. Indien de gaten te Katwoude en Waterland gestopt worden, is al veel gewonnen.

Uit Purmerend: Twee veerbooten laden in het Noord-Hollandsch Kanaal 10.000 koeien, uit den Purmer en Purmerend en bestemd voor Amsterdam. De Luyendijk, een dijk om den Purmer, staat slecht. In Purmerend is geen brood meer verkrijgbaar.

UTRECHT

Uit Baarn:

60 militairen hebben den dijk herstold, waardoor het mogelijk was een groot aantal koeien uit een boerderij te halen. Heden werden nog 50 menschen van den Eemdijk naar Baarn gebracht, waar zij een onderdak hebben gekregen in de gymnastieklokalen der openbare scholen. De menschen woonachtig over den Eemdijk, zijn uit Baarn van levensmiddelen voorzien.

Men meldt uit Amersfoort:

In de gemeente Hoogland is de oude polderwachter B. v. d. H. door schrik bevangen te water gevallen en verdronken.

De zoon van den landbouwer de Ridder werd bij een poging tot redding meegesleurd en is ook verdronken. De overwegwachter van het spoor te Amersfoort is krankzinnig geworden. Hij had nachtdienst bij de rivier de Eem, zag het water stijgen, verliet zijn post niet en nu bleek zijn verstand verbijsterd.

Uit Wijk bij Duurstede:

De Rijn is de laatste 24 uur weer 13 c.M. gewassen; de peilschaal noteerde heden-morgen 7 uur een stand van 6.17 M. + N.A.P. Het water komt tot de zomerkaden. Van de veerdammen staat er één blank. De verkeer met de Betuwe is voor voertuigen gestremd.

ZEELAND

Van Schouwen:

De storm heeft ook langs het geheele strand aan de duinen verbazend huisgehouden. De voet van de duinenrecks is van 10 tot 12 M. breedte weggeslagen. De duinen staan thans loodrecht op het strand hier en daar ter hoogte van 8 Meter. Het zeewater werd over den hoogen dijk geslagen zoodat aan de binnenzijde een strook tot aan den grintweg onderliep.

ROTTERDAM, 18-1-16: De schade veroorzaakt door de overstroomingen in Holland beloopt tot 20 millioen.

# Europeesche Oorlog

## In West-Vlaanderen en in het Noorden van Frankrijk

### Officieele telegrammen:

### Uit Duitsche bron

**Groot Hoofdkwartier, 18 Jan. 1916.**

**Westelijk oorlogsterrein:**

Algemeen was de vuurbedrijvigheid aan het front bij klaarte weder verhoogd. Lens werd wederom levendig beschoten.

Twee Engelsche vliegtuigen verloren bij Passchendaele en Dadizeele (Vlaanderen) in luchtgevecht; van de vier inzittenden zijn drie dood. Een Fransch vliegtuig werd bij Medewich (Moyenvic) door een onzer vliegers neergeschoten; leider en waarnemer zijn gevangen genomen.

**Oostelijk oorlogsterrein:**

Bij Duenhof (zuidoostelijk van Riga) en zuidelijk van Widay gelukte het den Russen, onder bescherming der duisternis en van den sneeuwstorm vooruitgeschoven kleine Duitsche posteeringen te overvallen en te verstrooien.

**Balkan oorlogsterrein:**

Niets nieuws.

Opperste Legerbestuur.

### Uit Fransche bron

PARIJS, 18-1-16: De nacht was rustig uitgenomen tamelijk heftig artillerievuur tusschen Somme en Aisne.

In België beschoot onze verdragende artillerie tusschen Westende en Middelkerke eene vijandelijke troepen-verzameling.

Twee vijandelijke vliegtuigen o. in de richting van Duinkerke vlogen, werden door onze speciale kanonnen onder vuur genomen en tot terugkeer gedwongen. De vliegers wierpen vier bommen in de duine... Het bleef zonder gevolg.

Tusschen Somme en Aisne beschoten wij Duitsche loopgrachten bij Herlecourt, ten W. van Peronnes en de Molen van Sousonvent.

Ten N. der Aisne veroorzaakten onze batterijen groote schade in de vijandelijke kampen op de hoogvlakte van Beauclerc e.. in 't gebied van de Cholera-hoeve.

Ten N.-W. van Berry-au-Bac beschoten onze verdragende kanonnen vijandelijke magazijnen bij Conflans-en-Jadnisy, ten Z. van Brieg. Men zag vlammen en rookwolken uit de gebouwen opstijgen.

### Uit Engelsche bron

LONDEN, 18 Januari. (Reuter). Officieel: Over het geheel een rustige dag; eenig granaatvuur van den vijand bij Givenchy en Ypren. Ons artillerievuur op een Duitsch veldwerk ten Noorden van Ypren was bovendigend.

* * *

## De oorlog tusschen Italië en Oostenrijk-Hongarije

### Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 18 Jan. 1916. — De toestand is onveranderd. Aan het Dolomietenfront, aan het Tolmeinsch bruggenhoofd en in 't Borzische hadden stellingswijze levendige artilleriegevechten plaats. Kleine vijandelijke ondernemingen tegen het genaamd bruggenhoofd en een aanval op onze stellingen op de noordelijke helling van den Monte San Michele werden afgewezen.

### Uit Italiaansche bron

ROME, 18-1-16: (Officieel): Gisteren, op den dag, was de bedrijvigheid van de artillerie zwak langs de grens van Trentino en in Karinthie, vrij levendig aan de Isonzo en zeer hevig op de hoogten ten noordwesten van Gorizia. Hier duurde het vijandelijk vuur, dat met goed gevolg beantwoord werd door onze batterijen, tot laat in den avond tegen onze Oslavia-stellingen voort.

Op de Karstvlakte richtte onze artillerie haar vuur tegen de vijandelijke loopgraven in de streek van San Michele en vernielde deze over een lengte van ongeveer 400 meter.

Een onzer vliegtuigen-eskaders ondernam een grooten tocht boven de oostelijke Isonzo-streek, bombardeerde Alssovizza, Chiaporano, Doruberg, Longatisa Prvacina en Lubiana. Het eskader, dat het vuur van verscheidene anti-luchtvaartbatterijen te verduren had, is zonder letsel te hebben bekomen binnen onze linies teruggekeerd.

* * *

## Aan de Russisch-Poolsche-Galicische grens

### Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 18 Jan. 1916. — Daar ook de dag van gisteren geene bijzondere gebeurtenissen bracht, kon de nieuwjaarsslag in Oost-Galicië en aan 't Bessarabisch front, waarover de uit voerliggende militaire gronden de dagberichten geene ingaande opgaven konden brengen, als afgesloten aanzien worden.

Onze wapens behaalden op alle punten van het 130 Km. breede slagveld een volledigen zege. Onze boven allen lof verheven infanterie, de draagster aller beslissende gevechten, heeft, door de artillerie vol beleid en gepast ondersteund, alle stellingen tegen een plaatselijke dikwijls meermaals overmachtige sterkte behouden.

De groote nieuwjaarsslag in 't Noordoosten van Oostenrijk begon op 24 December van 't verloopen jaar en duurde slechts op enkele dagen door strijdpozen onderbroken, tot op 15 Jan., dus totaal 24 dagen lang. Talrijke regimenten stonden dezen tijd door 17 dagen in den heftigsten strijd. Russische troepenbevelen en verklaringen van gevangenen, evenals eene ganschen rij amtelijke en halfambtelijke bekendmakingen uit St Petersburg bestatigen dat het Russisch legerbestuur met het offensief van zijn zuidelijk leger groote militaire en politieke doeleinden beoogd heeft. Met deze inzichten kwamen ook de menschenmassas, die de vijand tegen onze fronten zette overeen. Hij offerde, zonder ergens een uitslag te bereiken, minstens 70.000 man aan dooden en gewonden en liet nagenoeg 6000 strijders als gevangenen in onze handen. Volgens de troepensamenstelling hebben aan den zege in den nieuwjaarsslag alle sammen der monarchie aandeel. De vijand trekt opnieuw versterkingen naar Oost-Galicië. Anders in 't noordoosten geene bijzondere gebeurtenissen.

### Uit Russische bron

PETROGRAD, 18-1-16: (Pet. Tel.-Ag.): Van den grooten generalen staf: Geen verandering.

* * *

## De oorlog op den Balkan

### Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 18 Jan. 1916. — De onderhandelingen die de wapensnederlegging van het Montenegrijnsch leger te regelen hebben, begonnen gisteren. Onze troepen die intusschen nog Virpazar en Rijeka bezet hadden hebben de vijandelijkheden gestaakt.

* * *

## De strijd om de Dardanellen

### Uit Turksche bron

KONSTANTINOPEL, 18 Jan. 1916. — Aan het Irakfront geene wezenlijke veranderingen. Onze artillerie vernielde eenen vijandelijken monitor, die in de streek van Scheik Said bemerkt werd. Aan het Kaukasusfront bieden onze troepen heldhaftigen weerstand tegen de aanvallen, die de vijand met overmachtige krachten tegen onze stellingen tusschen de stroomen Aras en Id uitvoert. Deze weerstand maakt het mogelijk, het samenwerken onzer op de vleugels staande troepen met dezen van 't midden trots heftig aanhoudende sneeuwstormen te verzekeren. Op de overige fronten geene verandering.

* * *

## OP ZEE

### Uit Oostenrijksche bron

WEENEN, 17 Jan. 1916. — Heden namiddag volbracht een eskader zeevliegtuigen een storken aanval tegen Ancona, waar het station, het elektriciteitswerk en de kazernen met zware bommen getroffen en in brand gestoken werden. Het zeer heftig vuur van vier afweerkanonnen was totaal vergeefsch. Alle vliegtuigen zijn onbeschadigd terug gekomen.

### Gezonken

LONDEN, 18 Januari. (Lloyds.) Het Spaansche stoomschip «Bayos», van Huelva naar La Pallice, is op een drijvende mijn gelcopen en gezonken, op 40 mijl afstand van La Pallice. Er zijn 25 menschen verdronken; één is er gered.

### Getorpedeerd

LONDEN, 18 Januari. (eutec.) Zestig marine-soldaten, die na het torpedeeren van het stoomschip «Wolfrode» aan de Marokkaansche kust ontsnapten, zijn te Malaga geïnterneerd.

Te Londen is geen stoomschip van den naam «Wolfrode» bekend.

### Amerikaansche duikboot gezonken

NEW-YORK, 18 Januari. (Reuter.) De gezonken duikboot is de «F. 2» en niet de «B 6». Er zijn vier menschen gedood en 18 gekwetst, waarvan sommige waarschijnlijk doodelijk. Men was bezig de elektrische batterijen, waar de duikboot eklangs mee was voorzien, te herladen toen de ontploffing plaats had. Een andere veronderstelling is, dat het ongeluk veroorzaakt is door een zuurstofontploffing.

### Japansche kruisers

PARIJS, 18-1-16: «Le Journal» meldt uit Tokio: Drie Japansche Pantserkruisers, de «Kasuga», de «Tokiwa» en de «Chitose» zijn naar het Suezkanaal vertrokken.

### In beslag genomen

ROTTERDAM, 18-1-16: De stoomer «Oranje» van de N. S. M. kwam te Amsterdam uit Indië zonder post aan. Deze is benevens de postpaketten bij Dowas door Engeland in beslag genomen geworden.

### De mijnen aan de Deensche kust

Ten gevolge van den hevigen storm zijn talrijke mijnen op de Westkust van Jutland aangespoeld. Verschillende reddingsstoomers werden uitgerust tor opblazing dezer mijnen, daar de kust op zekere punten daarmede bezaaid was.

# In het Buitenland

## In Frankrijk

### Buitengewone belasting

Ribot, de fransche minister van financiën heeft bij de Kamer het aangekondigde wetsontwerp ingediend, strekkende tot heffing van een uitengewone belasting op buitengewone winsten tijdens den oorlog gemaakt.

* * *

## In Zwitserland

### Uitwisseling van Fransche en Duitsche gijzelaars

GENEVE: Dinsdag had op Zwitsersch grondgebied eene wederzijdsche uitwisseling plaats van tien Duitsche en tien Fransche gijzelaars. Onder de Duitschers bevindt zich de voormalige Duitsche consul te Tunis, onder de Franschen de prefekt van het Noorder-departement, Trépont, en den senator Noël van het Oise-departement. De Fransche gijzelaars werden te Schaffhausen, de Duitsche in Genève uitgeleverd.

* * *

## In Engeland

### Engeland en de handel

NEW-YORK, 18 Januari (Reuter.) De bladen bevatten telegrammen uit Londen volgens welke Engeland binnenkort de thans geldende koninklijke besluiten, die den handel der onzijdigen met Duitschland regelen, zal vervangen door de afkondiging van een geregelde blokkade.

Het Amerikaansche ministerie van buitenlandsche zaken heeft hieromtrent geene officieele inlichting ontvangen, maar in regeeringskringen gelooft men dat zulk een maatregel tal van factoren, dit tot misverstand leiden, zal wegnemen, zoo ook de kwestie of de Engelschen gerechtigd zijn te beletten, dat goederen Duitsche havens bereiken, en waarschijnlijk een oplossing vinden voor de leer van de «voortgezette reizen» opzichte van goederen bestemd voor Duitschland door onzijdige landen.

### De politieke toestand

LONDEN, 18-1-16: De verhandelingen over den Algemeenen Dienstplicht verliepen zonder bijzondere gebeurtenissen. Bij de stemming had de Regeering de groote meerderheid.

Het sociaal-democratisch Komiteit heeft verklaard dat ingeval van een verdedigingsoorlog de S. D. partij niet tegen de A. D. is. SOCIALISME IS GEEN ANARCHISMUS luidt het publiek bericht der Soc.-Dem. partij.

Een arbeider, die gezond is en die weigert de wapens te nemen wanneer zijn land bedreigd is, is een lafaard. Aldus het einde van den plakbrief van de Soc.-Dem. partij.

* * *

## Op den Balkan

### In Griekenland

#### De bezetting van Korfoe

PARIJS, 18 Januari. (Reuter) Officieel: Omtrent de ontscheping van Fransche troepen op Korfoe, wier was opgedragen de aankomst van Servische troepen voor te bereiden, wordt het volgende medegedeeld. De ontscheping is ordelijk en snel verloopen en strekt hun, die ze uitvoerden, tot groote eer.

Den 11n dezer om één uur in den morgen waarschuwde de Fransche consul de Grieksche overheidspersonen op het eiland, die zich tevreden stelden met een mondeling en zuiver vormelijk protest.

Zooals men weet was het geenszins te doen om een bezetting, zelfs niet een tijdelijke, van het eiland maar slechts om van het eiland gebruik te maken. Om twee uur verschijnt ons eskader.

De Fransche consul wacht het op de kade af met gidsen en auto's. Het ontschepen der troepen begint een uur later.

Het eerst ontscheepte detachement bezet terstond het telegraafkantoor en neemt de twee door onzen consul aangewezen agenten gevangen. Inmiddels is ook de ontscheping voltooid van pearden en materiaal. De geheele verrichting is om elf uur in den ochtend afgeloopen.

Terstond maakten de kruisers en pantserschepen, onder wier bescherming de ontscheping heeft plaats gehad, zich voor het vertrek gereed. 's Avonds waren de Fransche soldaten ondergebracht in de nieuwe kazernen.

De aankomst van een konvooi graan deed de aanwezigheid der Fransche troepen nog te meer waardeeren. De helidhaftige regimenten van koning Peter zullen zich op Korfoe goed kunnen herstellen. Binnen enkele dagen zal alles gereed zijn om hen te ontvangen.

### De toestand gespannen

BERLIN, 18-1-16: De «Vossische Zeitung» meldt uit Sofia: Volgens eene melding uit Athene hebben Engeland en Frankrijk eene strenge nota aan Griekenland overhandigd, welk aan een Ultimatum gelijkt. De Nota eischt dat Griekenland binnen de 48 uren aan al de diplomatische vertegenwoordigers en Konsuls der Centrale machten (Duitschland, onz.) hunne paspoorten zou geven.

### De Koning van Servië

LUGANO, 19 Januari (Reuter): Koning Peter is heden morgen aan boord van een Fransch oorlogsschip uit Saloniki vertrokken. Hij zal per trein naar Edipsos gaan, waar hij heden avond zal aankomen.

### De Griekesche zeehandel tijdelijk stop gezet

Volgens de «Nieuwe Courant» verzekert een telegram uit Athene dat sedert een maand geen enkel stoomschip of zeilschip Griekenland verlaten heeft of in dat land is aangekomen. Men is zonder nieuws omtrent verschillende honderden schepen, die uitgevaren zijn om levensmiddelen te gaan laden.

### Eene Griekesche nota aan de Entente

De «Neue Freie Presse» uit Weenen, verneemt uit Sofia dat Griekenland heden eene nota aan de Entente zal richten waarin de ontruiming van het Grieksche grondgebied geëischt wordt. Volgens de «Ultro» heeft de bezetting van Phaleron te Athene groote verontwaardiging en betoogingen tegen de vertegenwoordigers der Entente voor gevolg gehad. Alleen door een tijdig ingrijpen der overheid kon een aanval van het volk op de Fransche en Engelsche gezantschapsgebouwen verhinderd worden.

* * *

## In Rusland

### Staatsmonopolie

Berlingske Tidende verneemt uit Petrograd, dat de Russische regeering voornemens is, een staatsmonopolie voor de verzekering tegen brand in te voeren.

* * *

## In Italië

### Samenkomst

MILAAN, 18-1-16: De koning is naar Tarent gereisd om een samenkomen te hebben met Prins Mirko van Montenegro.

### Italië's oorlogsleening

ROME, 17 Januari. (Stefani) Op het Kapitool is een vergadering gehouden, belegd door het propagande-comiteit voor de Nationale Leening. Aanwezig waren de minister-president Salandra, de ministers Rupeni en Barzilai en anderen en vele onderstaatssecretarissen, alsmede tal van afgevaardigden en senatoren.

De burgemeester van Rome, prins Colonna, hield een zeer toegejuichte redevoering.

Carcano, de minister van financiën, die na hem sprak, betoogde dat alle Italianen de noodzakelijkheid inzien den eeuwenouden vijand voor altijd te verslaan, en de natuurlijke grenzen te verkrijgen die rust en veiligheid van den staat waarborgen. Allen zien de noodzakelijkheid in om een duurzamen vrede te veroveren, die de internationale betrekkingen zóó zal regelen, dat de economische ontwikkeling en de vooruitgang der menschheid zijn verzekerd. Al deze redenen bewijzen de noodzakelijkheid van Italië's deelneming aan de oorlog en zullen het Italiaansche volk zonder onderscheid van partij of klasse overtuigen om krachtig en met voorliefde deel te nemen aan de nationale leening.

De minister zette vervolgens de gunstige voorwaarden der leening uiteen, en schetste de Italiaansche financiën als gezond, en sterk, zoodat de Italiaansche staat niet alleen de bedoeling heeft, maar ook de middelen bezit, om nauwgezet zijn verplichtingen na te komen.

Spreker wees erop dat in het eerste halfjaar de voornaamste ontvangsten van den Staat met 282 millioen stegen en dat volgens voorzichtige schattingen in het tweede halfjaar die stijging 500 millioen zal bedragen. De Italiaansche schatkist beschikt dus over de noodige middelen voor den dienst der nieuwe leening zelfs al zou deze een bedrag van vele milliarden bereiken.

Vervolgens hield minister Luzzatti een rede, waarin hij o. m. zeide: «Alles geeft ons de zekerheid dat de nieuwe leening ook voor ons een overwinningsleening zal zijn.»

* * *

## In Zweden

### In den Rijksdag

De Zweedsche rijksdag zou gister door den koning geopend worden. Tot voorzitter van de Eerste Kamer heeft de koning graaf Hugo Hamilton, oud-minister van financiën tot ondervoorzitter Odelberg, oud-minister van landbouw, benoemd. De voorzitter en ondervoorzitter van de Tweede Kamer, Weden en Daniel, zijn herbenoemd.

* * *

## In China

### De kroning van den keizer

PARIJS, 18-1-16: (Havas) De kroning van Joeansjikai tot keizer van China is vastgesteld op 9 Februari.

## De zaak der Belgische Bankbiljetten in Frankrijk

Een nieuwe tijdelijke invrijheidsstelling in de zaak van het handeldrijven in de biljetten van de Belgische Nationale Bank verleend en wel aan Edmond Devries, die alvorens de gevangenis te verlaten, eene borgsom van fr. 25.000 moest storten.

## De groote brand te Nancy

De «Progrès» te Lyon verneemt uit Nancy dat zondag in het warenhuis der «Magasins Réunis» een vreeselijke brand uitgebarsten is, die na korten tijd den gedeelte der gebouwen van de «Banque Nancéenne» in lichtlaaie vlam zette. De schade wordt op verscheidenen milioenen geschat.

## De ex-secretaris van Abdul Hamid voor 95.000 fr. bestolen

De vroegere particuliere secretaris van den ex-Sultan Abdul Hamid, Izet Pacha, aan wien in weerwil van den oorlog volkomen vrijheid in Frankrijk werd gelaten, had zich te Nizza gevestigd. Hij had als secretaris een Franschman in dienst genomen, in wien hij al zijn vertrouwen stelde.

De secretaris deed door een bank te Marseille de gelden, behoorende aan Izzet Pacha, en welke ongeveer fr. 95.000 bedroegen centraliseeren. Een medeplichtige van de secretaris, voorzien van een volmacht, valschelijk opgesteld, kwam de som innen en vluchtte daarmee weg. De secretaris van Izzet Pacha is eveneens verdwenen.

## Storm in Denemarken

De storm die grootendeels de schuld draagt van de brandramp te Bergen, heeft ook over Denemarken en voornamelijk West-Jutland en bij Skagen gewoed. Op het Skagenrif werd de vuurtoren losgerukt en eerst 24 uren later door reddingstoombooten op het eiland Laesö teruggevonden.

## In België

### Brievenverzendingen

BRUSSEL, 18-1-16: Brieven mogen uit Brussel, Antwerpen, Hasselt, Luik, Turnhout en Verviers naar Bulgarije gezonden worden.

### Pieter Daens overleden

Pieter Daens, volksvertegenwoordiger van Aalst, en broeder van wijlen pastoor Daens, is overleden. Aldus een bericht uit Le Havre van hetwelke we evenwel nog geen bevestiging ontvingen.

* * *

## Te Antwerpen

### LIBERALE DIPLOMATIE

Voor dinsdag 11 dezer was ten stadhuize eene zitting saamgeroepen voor de nieuwe regeling van steun in de tien wijken onzer stad.

Het hoofdbestuur van het Antwerpsch Hulpkomiteit oordeelt dat het voor alle mededeelingen voldoende is dit per brief te doen, en als er eene nieuwe regeling dient ingevoerd te werden, dit alles wel zal afloopen als vroeritters en secretaris zeg eene voorlezing krijgen.

Voor de invoering van eene ganschs nieuwe regeling in de Wijkkomiteiten moest er dus, volgens het oordeel van die heeren, ook niet meer gedaan worden.

Presidenten en secretarissen waren al

# Verslagen der Vakuiteenzettingen

*Voordracht gehouden op 8 December 1915, in het Feestpaleis « Vooruit », door August Van der Bruggen.*

Zie 't begin in «Vooruit» van Zondag 16-1-16

*(Vervolg en Slot)*

KERNEN

Nu komt men tot het kernen.

Deze bewerking heeft voor doel de vette bolletjes die zich in den room bevinden, te doen stremmen.

Men giet den room in de kern (half vol) en begint langzaam te schommelen. De schommelingen mogen niet te hevig of te rap zijn. Met zich te haasten, verliest men veel tot het verkrijgen der boterbolletjes.

De warmtegraad is hier ook van groot belang. In den winter moet men werken met 15° à 17°; in den zomer 13° à 14°.

In het algemeen moet men warmte en het schommelen zoo regelen, dat het kernen op een 1/2 à 3/4 uur voltrokken zij.

Het einde der bewerking kan men zeer wel vaststellen. In het begin is het gerucht van het schommelend vocht doof en gelijk; op het einde hoort men een droog geklets.

De vette bolletjes hebben zich nu vereenigd tot boterkorrels, en drijven nu in het vocht van de kern rond. Dit vocht moet nu uit de kern verwijderd worden, zoodanig, dat de boterkorrels er alleen inblijven. Dit bekomt men door het vocht langzaam af te gieten in eenen teems, bespannen met eenen linnen doek.

Na de verwijdering der karnemelk uit de kern, moeten de boterkorrels zich daarin bevindende, gewasschen worden.

WASSCHING

Men giet dan eene hoeveelheid frisch water in de kern, zoodanig dat de korrels erin zwemmen, en men schommelt een weinig de kern. Het water, dat men daartoe bezigt moet zuiver zijn, en een warmtegraad van 10° in den zomer en 15° in den winter hebben.

Dit wasschen heeft voor doel de boterkorrels in grootte te doen toenemen, en de boter vaster te maken. Ook nog om ze te zuiveren van de kaasatof, die zij nog bevatten, en die de boter zou bederven indien zij er moest inblijven.

Nochtans moet men met het wasschen voorzichtig zijn. Hoe meer men wascht hoe meer de boter van haren geur en hare kleur verliest. Zelfs zijn er die aanraden van niet te wasschen om aan de boter betere reuk te laten, doch in dit geval zijn er verderfelijke gistingen te vreezen, die de boter zouden bederven.

Na de wassching verwijdert men het water uit de kern.

Wil men nu aan de boterkorrels eenen pekel geven, dan gaat men op de volgende wijze te werk:

Men lost 1 kilo zout in 10 liters water op en giet deze oplossing in de kern.

Men beweegt 2 à 3 maal de kern en laat de boterkorrels ten minste 15 minuten met het zout water in aanraking.

Van dezen pekel zal de boter eenige grammen zout opnemen, doch niet voldoende om behoorlijk gezouten te zijn.

Later zal men er nog zout moeten bij mengen.

Deze bewerking heeft haar voordeel. Het zout water verkoelt de boter voornamelijk in den zomer en maakt haar steviger. Daarbij verwijdert het uit de boterkorrels de kaasstof, welke er zich nog in bevindt, en is de boter in al hare deelen beter door het zout doordrongen.

Uitsluitelijk noodig is deze bewerking niet. Zij is maar van belang in kleine instellingen en voor bijzondere boter.

Dus men kan ze weg laten en tot de volgende bewerking overgaan, die bestaat in het dooreenwerken der boterkorrels, om de boter tot eenen vasten klomp te maken. Dat is de weekmaking.

De weekmaking moet snel geschieden, doch niet met ruwheid. Het gebeurt somtijds, dat men eene goede boter uit de kern bekomt, en ze door te lang op de werktafel te laten, gansch bederft, bijzonderlijk in eene warme plaats. Men vermoeit den deeg door de bewerking en verslapt de boter met er de korrels van te verbrijzelen.

De weekmaking geschiedt door drukking en niet door wrijving. Men moet de rol over de boter laten gaan, achteruit terug keeren. Vervolgens in tegenovergestelden zin rollen om de boter bijeen te garen. Vervolgens de boter met eenen houten lepel omkeeren, en opnieuw de voorgaande bewerking hernemen.

De duur der bewerking zal afhangen van de zelfstandigheid der te bewerken boter en hare korrels. Kleine korrels vragen eene langere bewerking. In den winter zullen 8 à 10 rollingen voldoende zijn.

Met eenen doek neemt men het water weg, dat uit de boter komt.

In den zomer, wanneer men geen ijs heeft kunnen gebruiken, is de boter somtijds te malsch om ze te bewerken. Men moet ze dan in eenen linnen doek op eene koele plaats leggen, en bewerken wanneer zij hard geworden is.

De weekmaking regelt bijzonderlijk het behoud van het water in de boter.

Een overdreven bewerking maakt de boter te droog, terwijl eene onvoldoende haar te veel water laat. De wet laat 16 % water toe. In de natuurlijke boter is het water gemiddeld 12 %.

Gedurende deze bewerking heeft men zorg de boter het noodige zout toe te dienen. Gewoonlijk neemt men 30 grammen per kilo boter, en voor hard te zouten 50 grammen per kilo.

De helft van het zout zal door de bewerkingen met het water uitgedreven worden. Na eenige rollingen laat men de boter 20 minuten in rust, vervolgens bewerkt men se nogmaals om het zout in al hare deelen te doen doordringen, en alsdan is zij geschikt om tot het gebruik over te gaan.

Vooreerst geeft men de boter eenen vorm zooals de vorm van eenen baksteen of stul. Daartoe gebruikt men 2 houten lepels daarvoor bestemd. Met de rand deser lepels maakt men eenige figuren op de boter, en omdat se dan met een blad perkament papier van goede hoedanigheid. Dit zal haar zuiver houden en tegen alle bevuiling vrijwaren.

Eene notte inpakking is van zeer veel belang. De voortbrengst zal minder gewaardeerd worden, wanneer zij eenen onaangenamen vorm en weinig kleur heeft. Het is voornamelijk 2 dagen na hare inpakking dat de boter haar aangenaam uitzicht en haren goeden geur krijgt.

Sommige landlieden omringen hunne boter met kool- of rhubarbebladeren. Wel is waar houdt de boter daardoor hare frischheid, doch men loopt gevaar haren vorm en geur te bederven.

Het perkament-papier is daarboven te verkiezen.

Wanneer het noodig is de boter te kleuren, zal men het kleursel bij den room mengen alvorens hij gekernd wordt.

Bij 10 liters room mag men een halven of gheelen koffielepel kleur mengen.

Dit mengsel moet uit onschadelijke planten getrokken worden. Gewoonlijk gebruikt men daartoe de *rocou*, zaad van eene Amerikaansche plant, in poeier of opgelost in olie.

Waaraan kan men nu eene goede boter herkennen?

Zichier in het kort eenige kenteekens:

1. Wanneer men de boter in 2 deelen snijdt, moet de snede zuiver en haar weefsel gesloten en gekorreld zijn;

2. Als men de boter met eenen lepel drukt, mogen er geene groote druppels uitvloeien, doch kleine druppeltjes zonder melkachtige kleur;

3. Haar smaak moet zoet zijn en gelijk aan de hazelnoot, niet olieachtig noch zuurachtig, overal gelijk gezouten;

4. Haar geur moet zoet zijn en eigen aan goede boter;

5. De kleur moet overal gelijk zijn en aangenaam aan het oog;

6. Haar algemeen uitzicht moet den indruk hebben van eene verzorgde en lekkere boter;

7. Goede boter blijft eenigen tijd goed, zonder te veranderen.

Een staal boter moet in den zomer 8 à 10 dagen bewaren en in den winter 2 à 3 weken.

Men moet de boter altijd in eene frissche plaats zetten, beschut tegen het stof en te sterk licht. Indien men ze in de nabijheid van andere zelfstandigheden plaatst, zooals: vleesch, wild, kaas, ajuin, of in eene onzuivere lucht, dan slerpt zij zeer gemakkelijk al die vreemde geuren op, die haren smaak bederven.

De slechte smaak der boter is toe te wijten:

1. Aan het voedsel dat men aan de dieren te eten geeft. Rapen en andere wortels, draf van de stokerijen in te groote hoeveelheid gegeven, verschaft boter van mindere hoedanigheid. Lijnkoeken geven aan de boter een olieachtigen smaak;

2. Aan het onzuiver water en onzuivere voorwerpen die men bij de bereiding der boter gebruikt. Netheid en zuiverheid moet hier ten zeerste in acht genomen worden;

3. Aan een slechten waterloop rondom de lokalen waar de boter bereid wordt. Zij vervullen de plaatsen met slechte gassen;

4. Aan eene slechte versuring van den room.

Somtijds bemerkt men aan de boter witte strepen en vlekken. Dit is toe te schrijven:

1. Aan den room, die slecht gegist heeft;

2. Aan te hevig licht, dat bij de bereiding op den room en de boter valt;

3. Aan de onzuiverheid van het gebruikte zout.

Wanneer men eene hoeveelheid zout in een warm glas water laat oplossen, mag het water niet kleuren, noch eenen neerslag geven. Anders is het vervalscht en tot het gebruik niet dienstig.

Om te eindigen moet ik nu een woord zeggen over het insteken der boter voor den winter.

Men moet vooreerst boter nemen van de beste hoedanigheid en dan op de volgende manier te werk gaan:

1. De boter goed uitwerken, om het water en de kaasstof, die zij nog zou kunnen bevatten, te verwijderen;

2. Zout bij mengen en goed dooreen werken. (Gewoonlijk neemt men 60 grammen zout voor 1 kilo boter.) Het zout laat men in de boter smelten en werkt het dan nog eens goed doereen;

3. In potten steken en er de lucht van afsluiten.

De potten moeten van steen zijn, belegd met eenen vernis; van binnen wel zuiver en frisch.

Boven de boter in den pot, strooit men eene laag zout van ten minste 5 centimeters dikte en sluit dan alles met een blad perkament of eene blaas.

Deze pot moet in een drogen kelder gezet worden.

Wanneer men nu van deze boter moet gebruiken, neemt men er de noodige hoeveelheid uit. Men legt dit gedurende 20 minuten in eenen pot water, om er het overtollig zout uit te verwijderen. Alsdan is deze boter tot het gebruik geschikt.

Ziedaar dus, in het kort, de bereiding der boter.

# Over Esperanto

Tijdens het wederlandsch Esperantisch congres van Dresden is eene maatschappij tot stand gebracht onder de apothekers der verschillende natiën, die den naam draagt van « Internacia Esperantista Farmaciista Asocio ».

Deze maatschappij, onder het voorsitterschap van Dr A. Levanxin, apotheker te Malta, is sedert sterk vooruitgegaan en heeft tijdens het congres van Barcelona verscheidene zeer belangrijke zittingen gehouden.

Naar het voorbeeld van den koning van Saksen, heeft de koning van Spanje, Alfonso XIII, het eere-voorzitterschap aanvaard van het wederlandsch Esperantisch congres te Barcelona.

Leden der koninklijke familie en al de ministers hebben inzerlijn aanvaard, deel uit te maken van het eerecomitéit van gemeld congres. De koning en de koningin hadden zelfs prijzen aangeboden aan de verschillende wedstrijden, te dier gelegenheid gehouden.

Tijdens dit congres in Barcelona hebben groote oefeningen van het Roode Kruis plaats gehad, onder de leiding der Heeren Generaal Driou en Dr Vancaire. De verpleegsters waren leden van het Roode Kruis van Barcelona. De gekwetsten waren deelnemers van het congres uit verschillende landen en de Spaansche taal onmachtig. Alles had plaats in het Esperanto.

Deze proefneming is zeer goed gelaagd en heeft eens te meer bewezen dat het Esperanto en het Roode Kruis onafscheidbare inrichtingen zijn.

# IN BELGIE

## Te Leuven

ONDER GODES OOG!

't Was den 11 Januari l.l. in den achternoen. Het regende en een koude noorderwind deed de schamele plunjes der naar huis gaande schoolkinderen aan het lijf plakken. Iedereen die zich voor een oogenblik moest op straat begeven, spoedde zich om terug binnen te zijn.

In den cité Paul Delvaux, aldus genaamd naar den naam des eigenaars van de huizen in dien cité staande, was er nochtans volk op straat en waren zelfs in troopjes bijeen verzameld.

Wat mocht dat beduiden?

Een weinig nieuwsgierig ging ik den cité in en weldra was ik op de hoogte der oorzaak dezer samenscholing.

De mannen der *wet* waren er aan den arbeid. Zij waren bezig de meubeltjes buiten te dragen eener vrouw met drie kinderen welke geene huishuur kon betalen. Haar echtgenoot, die te Leuven slechts 7,50 fr. per week mocht verdienen aan de vestingwerken, was sinds maanden weggegaan om elders iets meer te kunnen winnen, denkende het te kunnen afzenden. De vrouw bleef alleen met hare drie kinderen, voor allen onderstaad 4,50 fr. per week trekkende van het Steunkomiteit, plus één portie soep en brood per dag.

Naar wij hoorden zeggen, weigerde (!?) de vrouw huishuur te betalen en was er bevel gekomen haar buiten te zetten. En dit gebeurde trots het slechte weder!

Alles werd in den regen buiten gezet, en noch het gesmeek der vrouw, noch het geschrei der kinderen kon dit droevig schouwspel doen ophouden. De wet (!) had gesproken en... de politiemannen moesten handelen.

Droevig ging ik heen, den toestand vervloekende welke al die ellende te weeg heeft gebracht, maar ook hen vervloekende, die heden zonder medelijden opkomen tegen arme menschen en die van hunne uitdrijvingswetten gebruik maken om ongelukkigen als honden op straat te doen smijten.

*Een burger.*

KONTROOL

Een affiche, door de duitsche overheid aangeplakt, verwittigt de bevolking van Leuven, dat er door de politie in elk huis een onderzoek zal gedaan worden en op daartoe gedrukte formulen zal ingeschreven worden welke stad zij heden uitoefenen en of zij gedeeltelijk of gansch werkloos zijn. Het affiche vermeldt dat diegenen welke onjuiste inlichtingen geven, tot eene geldboete van 100 Mark kunnen gestraft worden en zelfs tot gevaar.

Waarom deze formulieren moeten ingevuld en tot wat zij moeten dienen, wordt door het affiche niet gezegd.

NOG DE PATATTENKWESTIE

Toen wij hoorden dat de bezettende macht samen met de politie van Leuven bezig was de aardappelen in de gemeenten van ons arrondissement aan te slaan, daehten wij de zaak opgelost en onze vrees voor een tekort van aardappelen was geweken.

Doch nu komen wij te vernemen, dat er bijna geene aardappelen meer te vinden zijn en de Voedingsdienst der stad is er nog niet kunnen toe komen eene tweede maal patatten te koop te stellen.

Wij bezweren de personen die zich met de aardappelkwestie bezig houden, zich geene moeite te sparen om er te kunnen te koop stellen, want de bevolking heeft waarlijk gebrek aan dit voedsel.

IN DE VOLKSBEENHOUWERIJ

Deze beenhouwerij, door den Voedingsdienst van Leuven ingesteld, kan zich in een voortdurenden bijval verheugen.

De prijzen zijn de volgende:

| | | |
|---|---|---|
| | *Rundvleesch* | |
| 1e categorie | 3,40 fr. | den kilo |
| 2e » a | 3,00 fr. | » |
| » b | 2,80 fr. | » |
| 3e » a | 2,40 fr. | » |
| » b | 1,90 fr. | » |
| | *Kalfsvleesch* | |
| 1e categorie | 3,70 fr. | den kilo |
| 2e » | 3,20 fr. | » |
| | *Schapenvleesch* | |
| 1e categorie | 3,80 fr. | den kilo |
| 2e » | 3,40 fr. | » |
| 3e » | 3,00 fr. | » |
| | *Varkensvleesch* | |
| 1e categorie | 4,20 fr. | den kilo |
| 2e » | 4,00 fr. | » |
| 3e » | 2,00 fr. | » |
| Lever | 2,40 fr. | » |
| Geperste kop | 4,00 fr. | » |
| Pensen | 2,00 fr. | » |
| Varkenspooten | 0,40 fr. | het stuk |

Men kan ook zijn vleesch te huis laten bestellen, mits 10 centiemen per bestelling te betalen.

Alle 15 dagen zal er verkoop van vet plaats grijpen en dit aan 100 grammen per kop. De dagen daarvoor vastgesteld zijn den eersten en derden Donderdag van elke maand, telkens van 2 tot 4 ure 's namiddags. De aankooper van vet moet voorzien zijn zijner *broodkaart* en stipt persoonlijk zijn.

* * *

## Te Mechelen

WAT IS MEN MET ONS VOLK VAN ZIN.

Ja, die vraag mogen wij hier terecht stellen en ziehier waarom:

Vorige week is onze burgemeester in persoon, vergezeld van een paar geheime agenten, de cinéma's en schaatserszalen afgegaan. Daar is aan vele personen hunnen naam gevraagd. Nadien heeft men met al die namen een onderzoek in 't Steuncomiteit weest doen om te zien wie er genoot, en werd de wensch uitgedrukt van al dezen die steun genieten eene straf op te leggen!

Tegenover zulke handelwijze protesteeren wij uit al onze krachten, te meer omdat er weer maatregelen tegenover de minderen zijn gebroken.

We zijn het ten volle eens dat de steun door 't Comiteit verleend moet dienen voor voedsel. Overigens wie heeft te veel met den steun?

Nu, is het misdadig naar den cinéma te gaan en dat men daarvoor moet gestraft worden?

Bij Bert Van Gerven in de zaal «Flora», gaan veel menschen des maandags naar den cinéma aan 0.15 fr., en wij vinden dat eene goede daad van B. Van Gerven, dat hij de prijzen voor het arme volk zoo laag mogelijk stelt.

Wij kennen vele menschen die daar met hun twee, dus voor 15 centen eenen avond gaan doorbrengen, omdat ze tehuis tenminste ook zeevuel aan licht en vuur moeten uitgeven.

Er zijn nog meerdere gevallen: jongens die aan 't werk zijn mogen toch wel eens een cinéma-lakeem betalen voor hun meisje, al gaat deze ook deppen!

We zijn absoluut niet gekant tegen de staatswerklieden, maar die menschen worden toch ook ondersteund; aan die menschen wordt niet verboden naar den cinema te gaan. Daarbij, waarom laat men dan toe cinéma te houden? En als de stad of eenige menschen er aan houden dat ons volk daar niet naar toe gaat, waarom dan zelf geene volksconcerten of volkstooneel ingericht?

Ons volk heeft nu precies allemaal in eigen huis geen verzaan: wijnkoelers en fijne havanna's bezitten we niet, of zijn de toestanden nog niet treurig genoeg dat aan sommige menschen 2 uren vermaak in de week hun nog zal ontzegd worden op straffe van steunbeeovisg?

Heeren, wat zijt ge met ons volk van zin? Begrijpt toch dat alle groote menschen niet naar de Kransdens kunnen gaan!

Richt volksconcerten, volkstooneel in, geeft leergangen in hoogere vakopleiding. Er zijn elementen in Mechelen genoeg die daaraan bereidwillig zullen willen medewerken.

Trachtt, trotz alles, het zoo diep getroffene volk nog iets op te beuren, en als de rijke menschen die 't geluk hebben niet uit de handen van een steuncomiteit te leven, van het standpunt uitgaan dat het nu geen tijd is ora aan vermaak!) te denken, dat zo dan zelf beginnen met den rouw aan te nemen, en op het Begijnhof gaan wonen. Dat zal dan beter zijn dan al die gekke besluiten. Of denkt men dat de arme menschen niet weten dat de rijken toch ook nog op café gaan, al doet men daar soms de gordijnen nog doe dicht?

En als zulks een besluit is van het Nationaal Comiteit, waarom plakt men dan ter plaatse dusdanig bevel niet uit, onderteekend door den voorzitter van het plaatselijk comiteit? Aldus zouden de menschen toch weten van waar de wind komt!

TOONEELNIEUWS

We zijn zoo gelukkig te kunnen melden dat het «Tooneelverbond» de zaak niet opgeeft met eene enkele vertooning, maar reeds tot eene tweede vertooning besloot; stuk en datum kondigen wij weldra aan.

Bravo, «Tooneelverbond»! Ga zoo voort, ge zijt op den goeden weg.

GEMEENTERAADSZITTING

Hedan donderdag zal de gemeenteraad zitting houden met de volgende dagorde:

1. Stadsbegrooting voor het jaar 1916; 2-3. Begrootingen der kerken voor 1916 en rekeningen over 1914; 4. Politieverordening betrekkelijk de Cinemavoorstellingen; 5. Politieverordening betrekkelijk het aanschaffen van aardappelen bij de kleine handelaars; 6. Openbare werken, Personeel. Bepaalde benooming van den heer Deloof als stadsingenieur, bestuurder der werken; 7. Middelbaar onderwijs, Begrootingen voor 1915 der Staatsgestichten voor middelbaar onderwijs; 8. Stedelijke inkomsten. Vraag om toelating tot het bevelen van rechterlijke vervolgingen ter invordering van huishuren; 9. Vleeschhalle, verhuren voor 1916; 10. Overdekte Groenselmarkt. Verhuring voor 1916. 11. Kerk van O. L. Vrouwe van Hanswijk. aanvaarden eener erfgift van Mev. Van Humbeeck; 12. Reglementen. Wijziging aan het reglement over de broodbereiding; 13. Liefdadigheidsgestichten. Rekening van 1913 er godsauinen; 14. Liefdadigheidsgestichten. Begrooting voor 1916 van het Weldadigheidsbureel; 15. Rustgelden. Vraag van den heer Dockx, onderwijzer aan de aangenomen school van Battel, strekkende tot het bekomen van een rustgeld; 16. Rustgelden. Vraag van Mev. Lemaire-Charlier, onderwijzeres aan de betalende bewaarschool, strekkende tot het bekomen van een rustgeld; 17. Rustgelden. Vergunning van aanvullende pensioenen aa eenige rustende leden van het onderwijspersoneel; 18. Kas voor weduwen en Weezen. Vergunning van pensioenen; 19. Gemeentewerken. Voorstel tot hGet ontleenen aan de Maatschappij van het Gemeentekrediet voor het uitvoeren van werken van algemeen nut.

M. H.

* * *

## Te Lier

BLOKKEN

In een onzer voorlaatste artikels van het Syndicaal blad, hebben wij gevraagd om blokken te bezorgen aan onze arme bevolking, daar deze niets meer bezat om hunne voeten droog te houden.

Over een drietal weken zijn er, als wij goed ingelicht zijn, een 1500 tal paar aangekomen, wat voor eene stad, waar meer dan 7000 personen van steun moeten leven — en waarmede men nogal den gek houdt — veel te weinig is.

Ook kunnen wij niet begrijpen, waarom men deze blokken naar het Weldadigheidsbureel zond, alhoewel er besloten was gedurende den oorlog alles bij steun A te voegen.

Waarom dan in steun A niet deze blokken uitgedeeld, want er zijn vele werklieden welke niet gaarne den stempel der liefdadigheid dragen. Wij hopen dat daar verandering zal in gebracht worden toren den volgenden keer.

Terloops willen wij de aandacht van de bevoegde overheid roepen, dat er nog blokken moeten gekocht en uitgedeeld worden aan de arme schoolkinderen, zooals onze afgevaardigden T... en De V...V voorgesteld hebben, alsook voor diegenen welke er in de eerste bedeeling geene kunnen krijgen hebben.

Ik weet wel dat er kan en zal opgeworpen worden, dat er geen geld is.

Maar ik meen dat men daarvoor de gevonden 4 à 500 fr. zou kunnen gebruiken.

En in geval deze som daar heelemaal niet voor noodig is, zou men den overschot gebruiken om saai te koopen en deze uit te deelen. Want ik weet dat er vele gezinnen zijn, welke deze waar niet kunnen koopen, en noohtans zeer van noode hebben.

Wij hopen dat wij net aan dooreenendeur zullen geklopt hebben, en dat de hand aan het werk zal geslagen worden.

Wij wachten en... waren.

**S. Lambrechts.**

* * *

## Te Turnhout

ONPARTIJDIGHEID

Wanneer we dit schrijven denken we aan eene zitting van het Hulpkomiteit, een paar dagen geleden gehouden, waar een zeker persoon huide bracht aan de ware onpartijdigheid waarmee zij tot heden zijn bezield geweest in al de komiteiten met betrek op Hulp- en voeding.

Maar wanneer wij onze vertegenwoordiging eischten in al de Komiteiten, zooals de voorschriften van Nationaal en Provintiaal Komiteit luiden, antwoordde deze man dat het eender was wie dit Komiteit uitmaakte, als het maar gedaan was...

In het Komiteit waar wij zitting hebben kloegen wij de grieven en misbruiken aan. Dit bevalt het heerschap niet en daarom moeten we buiten de anderen blijven. De heeren Komiteitsleden kunnen niet dulden dat wij zeggen, dat de stad haar plicht niet gedaan heeft, alhoewel volen hunner eigene partijgenooten zeggen dat de stad haar plicht niet doet.

Om eens aan te toonen hoe onpartijdig deze menschen handelen, willen wij onze vertegenwoordiging wel eens bekend maken in al de bestaande Komiteiten.

Wat betreft Werkloozenkomiteit of den steun van het Nationaal Komiteit, hebben wij op de 13 leden één vertegenwoordiging.

Wat het Provintizal Komiteit aangaat, hebben wij op de 30 leden 2 vertegenwoordigers.

Wat het Arrondissements Komiteit betreft, hebben wij op de 20 leden één vertegenwoordiging.

Wat, het Kantonnaal Komiteit betreft hebben wij op de 25 leden één vertegenwoordiging.

Wat het Plaatselijk Voedings Komiteit betreft hebben wij geene enkele vertegenwoordiging, ondanks wij al verscheidene malen, en van over maanden, hebben gevraagd onze vertegenwoordiging te aanvaarden, altijd handelende volgens de voorschriften van Nationaal en Provincinaal Komiteit, maar waar deze heeren tot heden nog geen gevolg hebben aan gegeven.

Wat het Komiteit tot woningeschillen betreft, hebben wij op de 13 leden één vertegenwoordiging.

Wat het Komiteit der «Goutte de Lait» betreft, hadden wij bij de stichting een vertegenwoordiging, nu hebben deze heeren en dames het zóó weten te verdeelen, dat wij daar buiten liggen en deel maken van het Komiteit van Oorlogswezen, waar wij geen teeken van leven over hooren, daar deze heeren niet weten hoever hunne bevoegdheid strekt.

Wat de soep betreft, dit is een armzalig beestje, en wordt door eenige dametjes uitgevoerd zonder het minste toezicht van welk Komiteit of de stad. Het gebeurt dat er daar 2 of 3 maal per week soep wordt vervaardigd en deze welke er dan mogen komen halen, krijgen er zoo wat... veel water, maar weinig voedsel.

Wat het Kleedingskomiteit aangaat, hebben wij op de 12 leden één vertegenwoordiging. Dit Komiteit is in 4 wijk-komiteiten verdeeld, waarvan wij in twee vertegenwoordiging hebben.

En zulke menschen schamen zich dan nog niet hun eigen lof toe te zwaaien, daar waar zij souden moeten beginnen eens rechtvaardig te handelen, volgens hun voorgeschreven wordt.

Geens kritiek, zeggen ze, maar alleenlijk de socialisten buiten de Komiteiten of anders een vertegenwoordiging zooals wij hooger hebben aangetoond. En zij durven dan nog zeggen, dat het de schuld is der socialisten dat het hier niet beter gaat.

Maar dit alles zal wel klaar gesponnen worden.

B.

VERBETERING IN HET ZICHT

In het blad «Vooruit» hebben we in een artikel van onzen kameraad Wieme gelezen dat te Antwerpen een klachtenbureel bestaat. Wij nemen de gelegenheid te baat de aandacht onzer kameraden en bijzonderlijk der heeren Komiteitaleden op deze zoo belangrijke kwestie te roepen.

Wij denken dat het overbodig is op de beweegredenen van onzen kameraad terug te komen. Al wat hij aanvoerde is even goed ten ennenk, zelfs veel beter passelijk, daar se

hier en bijzonder in onze omgeving, schromelijk vele misbruiken bestaan, en blijven bestaan daar de ongelukkigen die daaren recht op reclameeren te hebben, zich telkens moeten wenden tot dezen welke maar liefst dezen warboel laten voortsukkeren om de ongelukkige des te beter onder den knoet te houden.

Volgens ons zou er in elk arrondissement zulk een klachtenbureel moeten bestaan, met toevoeging van een lid van elk plaatselijk Komiteit.

KOMITEIT TOT WONINGGESCHILLEN

Hier ter plaatse is ook een Komiteit gesticht om de geschillen welke zich zouden kunnen voordoen met den huisbaas en den huurling zooveel mogelijk te trachten in der minne te schikken.

Van bij de stichting hadden deze heeren nog al veel geschillen te regelen, daar de «Eigenaarsbond» er gebruik van maakte alle mogelijke zaken hier voor te brengen, welke tusschen den huisbaas en huurling opreesen. Vele husbazen maakten er ook gebruik van om van hunne huurlingen wat los te maken, ondanks er vele tusschen waren welke in het onmogelijke waren iets te missen.

Dit moeten wij nochtans bekennen dat dit Komiteit nog al handelbaar is en voor bijna elke zaak eene goede oplossing vindt. Dit is misschien wel te wijten aan het feit dat vele eigenaars toch zeker zijn van hun geld, daar dit hier ter plaatse nog de gewoonte is dat de huishuur wekelijks van het loon wordt afgehouden en de bevolking dus gedwongen is deze te betalen op gevaar af hun werk te verliezen. Daaraan wijten wij de gemakkelijke overeenkomst welke zich hier bijna bij elk geschil voordoet. Ja, het zijn uitzonderingen wanneer de kwesties slecht afloopen, en dan is het hier en daar met een schrapzuchtig huisjesmelker.

In dit Komiteit was onze kameraad Diels opgenomen, doch deze heeft voor gebrek aan tijd zijn ontslag moeten geven, met de vraag hem te vervangen door een ander vriend. Tot heden is daar nog niets van terechte gekomen.

Zou het niet mogelijk zijn, mijnheeren, hiervan nota te nemen? Het ware tenminste gewenscht om de voorschriften van het Nat. Komiteit in orde te houden.

AARDAPPELKWESTIE

Na lang tobben en slenteren zullen wij toch aan patatten geraken. Vorige week kwam de duitsche overheid eene verordening uitvaardigen welke luidt dat: alwie meer dan 50 kilos patatten heeft, het voor den 20e dezer moet bekend maken, zoo niet zal gestraft worden.

Bij dit bericht begonnen onze boerkens te morren, daar zij zich nu verplicht zien hunne patatten boven grond te halen, of ten minste aan te geven. Zij meenden die eerst verborgen te houden, om er des te beter mee te kunnen woekeren.

Voor ons, werklieden, is dit een goede maatregel, daar er nu waarschijnlijk aan patatten zal te geraken zijn, om er eerst, — ondanks wij honderde malen bij onze stadsbestuurders hebben aangedrongen, — er niet de minste kans bestond er langs dezen weg te krijgen. Nu vernemen wij dat de Politie de steek zal opnemen, waarna de duitsche overheid dan verordeningen zal geven, om ze aan de bevolking of in den handel te brengen.

Dit is een goede maatregel welke zal beletten dat er geweekerd wordt op den nood der noodlijdenden. B.

* * *

# Te Rolleghem

TOTLES DER ANDERE WOEKERAARS

De genaamde J. B., landbouwer, bezat op het gehucht Tombrouck eene kleine hofstede, die verhuurd was aan een braven werkman welke, na jaren zwoegen, eindelijk dergelijke hofstede kon bewonen.

De pacht bedroeg 700 frank 's jaars, de vervaltijd was op 10 October 1915 en de huurder V... hoed sich dan 2n Zondag van die maand bij zijnen eigenaar aan met het bedrag van de pacht, 175 fr. in Duitsche munt, 't overige in gemeentebons, iets wat de vent weigerde, of V... meest 22 % verliezen op de gemeentebons.

De huurder vroeg dan aan J. B. of hij wilde wachten tot hij zijn geld ontvangen had van het graan hetwelk hij leverde aan het Nationaal Komiteit, wat hij toestond.

Eenigen tijd daarvan hood V... zich opnieuw aan om zijne pacht te betalen met 625 fr. in Duitsche munt en 45 fr. in gemeentebons van Moeskroen. J. B. eischte opnieuw dat zij huurder 22 % zou verliezen op die 45 fr., wat deze wederom weigerde.

J. B. sleurde zijnen huurder voor de Koophandelsrechtbank, waarvoor zij beiden op 28 December 1915 verschenen.

Daar eischte de vent Duitsche munt of 22 % verlies op de gemeentebons van Moeskroen.

De heer vrederechter zegde dat de bons moesten aanvaard worden voor hunne wezenlijke waarde, bood tot driemaal 't geld aan J. B., maar deze weigerde.

De heer vrederechter overhandigde het geld terug aan V... en zegde hem, dat hij met zijnen eigenaar in regel was — wat op een schaterlach van de menigte begroet werd.

Indien al de woekeraars zoo'n buis oplopen, het zou er veien van hun zwendelaarsgeest genezen, want 't is een echt schandaal aldus te speculeeren in deze droeve tijden.

Camille Vaneeckhout.

* * *

# Te Aelbeke

DE TOESTAND ONZER WERKLIEDEN

Deze wordt langs om zwarter, treuriger, en dit verergert, naar gelang de oorlog langer aansleept.

Verleden zomer waren er nog al wat, die eenige dagen per week aan werk konden geraken; we zitten nu midden den langen winter, en de kans om te werken geraakt al meer verkeken.

De nijverheid ligt om zoo te zeggen, heel stil, de pannenfabriek sleet weer hare poorten. Kwestie van enkele dingen. en de weverijen van Moeskroen, waar veel menschen van hier werkzaam zijn, doen 't zelfde.

In de huishoudens der werkloozen ziet het er erbarmelijk uit, ellende en ontbering is ieders deel. De gegeven onderstand is gering, onvoldoende juist genoeg om niet van honger om te komen.

Zien onze gemeentebestuurders dit niet? Ja zeker! Maar om iets te verbeteren, om de ellende der massa wat te lenigen, is het zoo koppig als de oude ezel van gezel Vannesten's grootmoeder.

Men is begonnen met aardappelen uit te deelen, maar 't gaat zoo vlug en practisch, dat de nieuwe er zullen zijn, vóór 't einde der uitdeeling.

Er zijn lieden, die misbruik maken van 't geen gedaan wordt maar de overgroote meerderheid verkeert in dit geval niet.

Kolen zouden eveneens gegeven worden maar daar is nog geen begin mede gemaakt. Zal men misschien wachten tot den zomer er is?

Allons, heeren, de werkloozen verwachten iets beters van u!

Camille Vaneekhout.

* * *

# Te Eekloo

SAMENSTELLING DER KOMITEITEN

Al de komiteiten van het gewest zijn door M. Pussemier samengesteld.

Er is maar een komiteit, het Steunkomiteit van Eecloo, waarin een socialist zetelt.

In de meeste komiteiten is er zelfs geen liberaal, en als er dan nog liberalen inzetelen, heeft er M. Pussemier weten voor te zorgen dat het goedzakkige, brave jongens zijn, die niet veel schade zullen richten of de werking van M. Pussemier zullen belemmeren.

Bij het uitbreken van den oorlog is er hier een Voedingskomiteit gesticht dat iedereen weet het, nuttig werk heeft verricht, en waarover niemand had te klagen. Doch toen M. Pussemier van zijne wekenlange vlucht in de benarde tijden van October- November 1914 terug kwam, was zijn eerste bezorgdheid het toenmalige komiteit af te stellen, om er een te stichten op zijne manier, dat dan zou handelen, niet in den geest van het vroeger bestaande maar volgens zijne zienswijze. Daarvan worden de triestige gevolgen thans maar al te erg gevoeld.

De huidige komiteiten hebben wel is waar goregelde vergaderingen, doch zij hebben zeer zelden het genoegen hunnen voorzitter M. Pussemier aanwezig te zien, ter oorzake van overlast van werk.

Er wordt daar over kraaien en duiven gesproken, doch de brandende punten van de dagorde worden niet aangeraakt, omdat men geene beslissing durft nemen in afwezigheid van den voorzitter.

En aldus blijft alles zijnen ouden sleuter voortgaan.

Dat die alleenheersching zeer nadeelig werkt is te begrijpen, en het is te betreuren dat het provinciaal Komiteit eene zoo groote macht van uitvoering aan één persoon heeft opgedragen.

Gelijk er reeds door verscheidene artikelen is aangewezen, heeft die groote partijdigheid in het samenstellen der komiteiten aanleiding gegeven tot het begaan van misbruiken en die immer en altijd geleden worden door de werkersbevolking, ja, zelfs door de gansche bevolking.

De plicht legt ons dus op de aandacht van het Provinciaal Komiteit op die samenstelling in te roepen, dat, wij twijfelen er niet aan, ter goeder trouw gehandeld heeft, en wij zijn overtuigd dat het met ons erkennen zal dat er wezenlijk meer gelijkheid zou moeten bestaan.

Overigens, met eene juistere verdeeling der werkzaamheden toe te passen en te laten overgaan op verschillende werkkrachten, zou het werk van M. Pussemier veel verminderen, zou de verantwoordelijkheid minder zwaar zijn om dragen en zou er rechtvaardiger en eerlijker werk gedaan worden. B.

BEVOORRADINGSDIENST

Het Voedingskomiteit heeft eene witte affiche laten uitplakken waarmede het aan de bevolking bekend maakt dat er vele geruchten van misbruiken in omloop zijn.

Het komiteit noodigt iedereen uit de plichtigen kenbaar te maken met volledige bewijzen.

Eene nieuwe zwanse!

Die heeren moeten weten dat aanklachten op die wijze gevraagd nooit gedaan worden. Iedereen begrijpt daarvan de verantwoordelijkheid en de gevolgen en wil zich de boel niet aantrekken.

Niemand zal klachten doen.

En het Voedingskomiteit zal vol fierheid afkondigen dat er geene misbruiken bestaan.

Halte la, Heeren.

Veronderstelt dat iedereen weet dat er eene misdaad is gepleegd en dat de onderzoeksrechter te huis blijft en eene affiche laat uithangen zooals de uwe. Denkt gij dat alle getuigen zich zouden aanbieden?

En als er geene getuigen komen, zou de Onderzoeksrechter dan mogen besluiten dat er geen misdaad bestond!

Als die Rechter zou doen als gij, zou hij met reden geschandvlekt en opgeschorst worden.

Echter hij zou niet handelen als gij. Hij zou alle getuigenissen, alle geruchten opnemen, vergelijken, en doorgronden om tot de waarheid te komen.

Wij vragen U geen overhaastig en onbezonnen besluit, maar wij zijn overtuigd dat gij met weinig moeite en met een inzicht om te ontdekken weldra de misbruiken met de volledige bewijzen zoudt kennen.

Wij vreezen echter dat gij zult doen gelijk de afgoden uit de Vespers. Zij hebben ooren en hooren niet; oogen en zij zien niet.

SLECHT BROOD

Het is ongelooflijk hoe er hier geklaagd wordt over het slecht brood.

Een pliohtbesoffende aanwijzer schrijft ons daarover dat een heer Apotheker der stad, een man eerlijk boven alle verdenking, de ontdeling gedaan heeft van het meel dat hij zelf in het Voedingsmagazijn op de markt is gaan halen.

Op 5 kilos Meel vond hij 3 kilos gruis en vuilgoed. En de 2 overblijvende kilos bloem was weinig tarwachtig.

Die heer heeft die leelijke zaak in zijn apotheek openbaar verteld. Hij heeft ze medegedeeld aan den Beheerder van het Voedingskomiteit.

Hij heeft het zelf gezegd aan Mr. Pussemier.

Welke maatregelen heeft men genomen? Wel, de Beheerder heeft aan M. de apotheker beloofd dat hij in het vervolg beter meel zou krijgen en daarvoor heeft hij gezorgd.

Maar wat wordt er gedaan voor de bevolking en vooral voor die arme werklieden, die zich met pataten en brood moeten voeden?

Er is nog meer.

M. de Apotheker zegt dat de kindersterfte en de ziekten in het algemeen in onze stad aanzienlijk toenemen.

Moeten wij ons nu afvragen of die ziekten en sterften in verband moeten gebracht worden met broodvoeding?

De gedachte is verschrikkelijk. Men moet zelf ouder zijn om te weten wat men lijdt bij de ziekte van een kind.

Begrijpt toch, Heeren van het Komiteit, welke groote verantwoordelijkheid op U weegt.

Bedenkt de groote gevolgen van nalatigheid en zelfs van onverschilligheid.

Gansch onze arme Bevolking, de vermagerde vaders, de lijdende moeders, de zieke kindjes, allen smeeken U om plichtsvervulling, om goed en gezond brood. B.

* * *

# Te St-Nikolaas

WIJ VRAGEN MEER HULP

Dat is de noodkreet der arme werkloozen, die thans bittere ellende moeten verduren, ter oorzake van de erge oorlogs crisis. 't Is ook geen wonder dat de klachten langs om dringender geuit worden; de onderstand blijft eender en alles slaat nog maar gestadig op.

Ondanks de hoogstprijzen stijgt de prijs der aardappelen nog altijd, de boeren bergen ze met dit doel; zeep en boter zijn niet meer koopbaar; de koffie gaat schrikkelijk omhoog en al de andere huiselijke benoodigdheden gaan denzelfden weg op.

Wij vragen ons af wat er van de werkende klas gaat geworden, indien deze toestand nog lang blijft voortduren.

De dure prijs der zeep gaat onvermijdelijk voor gevolg hebben, dat eindelijk de arme menschen zullen vervuild worden en daardoor kunnen schromelijke ziekten uitbreken. De arbeiders die niet al te sterk van gestel zijn, worden op het laatst totaal uitgeput van krachten, worden ziek en verkwijnen.

Moedeloos, zedelijk en stoffelijk ten onder gebracht door de ontberingen, staan wij na den oorlog met duizenden werkers die niet meer bekwaam zullen zijn door hunnen arbeid voldoende brood aan hunne kinderen te bezorgen.

Er moeten dus, kost wat kost, hulpmiddelen gevonden worden om meer steun te kunnen geven. Wij weten goed dat er hier en daar nog eene bron is, waarvan kan genut worden om de meest noodlijdende uit hunne ellende te helpen en de wreede nood te lenigen.

Helpt dus, heeren stadsbestuurders, 't is meer dan tijd. Gij zult daardoor enkel uwen plicht vervullen.

GEEN MISVERSTAND

Over eenige weken kwam hier zeep toe in het Voedingsmagazijn. (Am. Winkel). Daar ze niet verkocht werd, deed spoedig het gerucht de ronde, dat de heeren der Comiteiten ze onder elkander verdeeld hadden!...

Na genomen inlichtingen vernemen wij, dat de hoeveelheid zeep te gering was om er aan te beginnen verkoopen, en nu er wat meer zeep bijgekomen is, begint men te verkoopen toekomende week. Moesten er personen zijn die ondanks dit, nog houden staan wat er vroeger over verteld werd dan verzoeken wij hen vriendelijk ons duidelijk inlichtingen te willen bezorgen.

Indien er onrechtvaardigheden gepleegd worden, zijn wij steffens bereid ze aan te klagen waar het past, doch daarvoor mag men zich niet bepalen bij oppervlakkige beoordeelingen; 't zijn feiten die wij moeten hebben.

* * *

# Te Deurne

DE SOCIALISTEN ZIJN DIEVEN

Vroeger vond dit liedje hier gehoor, thans is het afgezaagd.

De socialisten zijn hier reeds bijna een jaar in het steunkomiteit en, daar om zoo te zeggen bijna al de inwoners van Deurne dagelijks met die socialisten in aanraking komen, ondervinden ze dat wij die dieven of brandstichters niet zijn zoqals we door de opruiers en op de klerikale meetings afgeschilderd werden. Zij ondervinden ook dat het niet bij de socialisten is dat men mannen uit het komiteit moet weren die nog met Moeder Justicia af te rekenen hebben.

De bevolking weet dat het aan de socialisten te danken is dat ze niet meer met een paar brooden per week naar huis gezonden worden zooals dit het geval was vooraleer wij iets mede in den pap te brokken hadden. Zij weten ook dat die socialisten voor iedereen recht eischen en dat elk een, geloovige of ongeloovige, van het komiteit den steun ontvangt waarop hij recht heeft.

Het feit, dat de klerikalen in minderheid zijn in het komiteit helpt aan het rechtvaardig verdeelen van steun veel mede. Moesten zij in meerderheid zijn, dan zouden wel al diegenen welke niet ter kerk gaan op den kom kunnen bijten.

Om van dit gezegde overtuigd te zijn hoeven de noodlijdenden van Deurne zich maar te herinneren wat er gebeurd is toen de pastoor deken stierf. Toen kregen al diegenen welke dien dag in de kerk aanwezig waren een brood, de anderen kregen niets.

Dat dit hun recht was betwist ik niet; dat het een goed middel is om volk naar de kerk te lokken zal ik ook niet ontkennen, doch dat het eene schande is in deze benarde omstandigheden onderscheid te maken tusschen geloovigen en ongeloovigen in het uitdeelen van een brood, dit zal voor zeker ook niemand loochenen.

Had men dit brood aan het komiteit laten uitdeelen dan zou ten minste elk noodlijdende zonder onderscheid er een bekomen hebben doch dan ware de klerikale spreuk: «Bulgeren voor ons of verrekken van de honger», weer niet toepasselijk geweest.

ONS CONCERTO

Ons concerto met voordracht is goed gelukt. Het beste verslag dat ik er over geven kan is, dat er reeds een heele hoop toehoorders ons komen vragen heeft wanneer zoo een tweede ten gehoore krijgen. Langdezen weg bedankt de Werkersbond nogmaals al diegenen welke aan den kunstavond hunne medewerking verleend hebben. H. F.

* * *

# Te Syngem

ELLENDIGE TOESTAND VAN SOMMIGE WERKLOOZEN

Toen het Nationaal Steunkomiteit het Werkloozenfonds inrichtte, stelde het zich voor doel hulp te bieden aan de door den oorlog gedwongen werkloozen, zonder dat deze hulp den vorm van armenzorg mocht hebben noch met een stempel van liefdadigheid bekleed zijn; dat Fonds moest geschoeid zijn naar het karakter der verschillende werkloozenfondsen welke thans in meest al de nijverheidssteden van Europa zijn ingericht.

De bedoelingen van dat Fonds zouden dus geen aanleiding mogen geven tot een aanslag op het gevoel of besef van eigenwaarde onzer werklieden.

Op datzelfde princiep steunende, moeten de vergoedingen voor werkloosheid dus aanvangen met den dag der werkloosheid, zooals het in de meeste werkloozenbonden is voorgeschreven en zooals het ook geheurt, op eenige dagen na, in de maatschappijen van onderlingen bijstand voor ziektegevallen en in de arbeidsverzekeringen voor werkongevallen.

Wij begrijpen dan ook niet hoe het komt dat er hier te Syngem huisvaders zijn die sedert 1 December j.l. totaal werkloos zijn en die op heden nog geen cent steun van wege het Werkloozenfonds ontvingen, alhoewel zij onmiddellijk de bewijzen hunner werkloosheid aan het plaatselijk Comiteit hadden overgemaakt.

Men zegt dat het de schuld is van hier, van daar of van ginder. 't Is mogelijk, maar een feit staat vast: menschen die reeds zes volle weken zonder werk, dus zonder brood zijn, krogen geene vergoeding.

Waarom mag het plaatselijk Comiteit geene voorschotten doen, tot dat de fichen in hooger hand zijn goedgekeurd?

En waarom, in geval van goedkeuring, worden de vergoedingen niet uitbetaald met terugwerkende kracht tot op den dag dat de werkloosheid aanving?

Dan zouden wij hier niet zien weenen en knarsetanden zooals het dezo week bij sommige werkloozen het geval is geweest; dan zouden ze niet verplicht zijn geweest de bedelende hand uit te steken en dan zou er niet zijn bewezen geworden dat het doel van het Werkloozenfonds geene armenzorg, geene aalmoes, geene liefdadigheid, maar *vergoeding*, hier niet altijd verwezenlijkt wordt.

Wij durven hopen dat deze weinige regelen voldoende zullen zijn om dergelijke toestanden te doen ophouden en dat de Comiteiten, hetzij plaatselijk, hetzij gewestelijk, hetzij provinciaal, daartoe hun plicht zullen weten te doen.

* * *

# Te Aalst

DE VAKLESSEN

door onze Vakbonden in het Lokaal «Hand aan Hand» ingericht, zijn donderdag l.l. aangevangen.

Talrijk waren de machinisten, stokers en Metaalbewerkers opgekomen.

Gezel Flips opende de voordracht met eenige gepaste woorden, wees op het doel onzer vaklessen tot nut en belang van de werklieden en stelde aan de talrijke aanwezigen den vriend Fr. Toch voor.

Toch begon met te zeggen dat zijne eerste voordracht de inleiding zou wezen van de reeks vaklessen, die zouden volgen en waartoe hij het gepaste onderwerp gekozen had: De Geschiedenis der Lokomotieven.

De voordrachtgever behandelde zijn onderwerp op eene klare en eenvoudige wijze en dit gedurende meer dan een uur en welke door de aanwezigen met de meeste aandacht is aanhoord, door allen goed begrepen werd en eenieder voldaan heeft.

De toejuichingen bewezen dit ten volle.

Toch richtte zich ten slotte tot zijne vakgenooten, met verzoek de volgende vaklessen even talrijk als deze bij te wonen. (Instemming).

De voorzitter kondigde aan, dat de volgende vaklessen zullen plaats hebben: **Zondag 23 en Donderdag 27 dezer, telkens om 3 1/2 ure.**

Tevens spoorde hij de aanwezigen aan om de bibliotheek te bezoeken, waar kosteloos boeken ter lezing gegeven worden.

TWEEDE VAKLES

Zondag aanstaande, 23 Januari, om 3 1/2 ure zal de tweede vakles gegeven worden ter lokale «Hand aan Hand», door gezel Van der Bruggen, metaalbewerker, uit Gent. Onderwerp: De Botermachienen.

Deze les zal zeer belangrijk zijn van groot nut wezen voor de vakmannen (metaalbewerkers), te meer daar onze vriend zijn onderwerp zal laten gevaard gaan door proeven met eene botermachien, hiertoe van Gent naar Aalst gezonden.

Mannen, allen naar de vaklessen!

De belangstellende personen zijn ook toegelaten.

De toegang is vrij en kosteloos voor eenieder.

Vrienden, onze vaklessen zijn goed en prachtig geopend, zorgen wij dat het voor al de vaklessen aldus weze!

Voor de Vakbonden: H. FLIPS.

ONZE BIBLIOTHEEK

Zooals wij reeds meldden is in den laatst tijd het getal lezers en lezeressen van onze boekerij aanzienlijk vermeerderd en dit aantal groeit nog van week tot week aan. Bravo!

Ten einde aan de vraag en de noodwendigheid te voldoen, zullen voortaan de boeken uitgeleend worden ten lokale «Hand aan Hand». Des Zondags, van 9 te 10 1/2 ure 's morgens en Donderdag, van 4 tot 5 1/2 ure namiddag.

DANK!

Verschillende vrienden hebben de vraag voor boeken te schenken aan onze bibliotheek beantwoord: onzen oprechten dank.

Wij hopen dat nog andere partijgenooten welke boeken bezitten, dit voorbeeld zullen volgen. Immers, onze boeken laten lezen is een goed werk.

Alles in te brengen bij den bibliothekaris L. Broodhuis.

MOEILIJKHEDEN AAN DE CINEMA

Door het verbod van wege Het Hulp- en Voedingscomiteit onzer stad, aan de behoeftigen nog cinema's en andere betaalde feesten bij te wonen, waren er verschillige sectionnairs uitgezonden met opdracht dezen op te nemen, die ondanks dit verbod toch naar de vertoonings gaan.

We vernemen dat er behoeftigen zijn die zich erg hebben uitgelaten tegenover die sectionnairs en zij hebben ten zeerste ongelijk.

Het zijn menschen die een wekelijksch loon ontvangen van het Voedingscomiteit, dus verplicht zijn voor dit loon te werken en te doen wat er hun wordt opgelegd.

Nochtans wij begrijpen de verbittering van onze noodlijdende bevolking tegenover dien strengen maatregel.

Bijna activiten maanden zijn ze van alle verzet uitgesloten en de zucht naar uitspanning is bij de werkersbevolking zoo groot als bij de burgerij.

Allerhande feesten worden in onze stad ingericht wel is waar met een edel doel, de opbrengst of de gedane winsten worden gestort in de kas van het Comiteit voor krijgsgevangenen en nu in de kas van 't «Kluitjesfonds» en al deze feesten lukten wonderwel, niet zoozeer omdat ze een edel doel in zich dragen, maar omdat de burgerij verzot is op verzet, iets wat ze niet kan lijden bij de werkersbevolking.

Maar à propos, van de sectionnairs die op wacht hebben moeten staan, om dezen te knippen, die toch naar de cinema hebben geweest; wij hebben niet gehoord, dat ook mannen post hebben gevat om dezen aan te teekenen die hunne middagmalen gaan koopen in het Groen Kruis, of wij hebben niet gehoord van leden van het Comiteit voor de Schamele Armen, die daar stonden met pot lood en papier om de ongekende kleine burgerij op te schrijven die zich ook zou hebben kunnen vergrijpen aan het verbod door het Hulp- en Voedingscomiteit genomen.

Zal het besluit voor dezen misschien een doode letter blijven?

Tegen misbruiken van geldverspillingen zullen wij opkomen, omdat eenieder voor den oogenblik beter zijn geld kan gebruiken dan het aan feesten te geven, maar dan toch eischen we gelijkheid voor allen, en ware het niet slecht dat alle betaalde feesten opgeschorst werden, en als de burgerij iets wil doen, moet het altijd niet zijn in ruil van genoeglijk verzet.

Het mag nu toch niet dat de zucht naar vermaak geheel en al uit de harten van het werkende volk worde gerukt en daarom zeggen we tot het Hulp- en Voedingscomiteit: als ge waarlijk het gemunt hebt enkel in deze droeve tijden ruinigheid te verwezentlijken richt dan kostelooze feesten in, voor onze zoo diep beproefde en lijdende werkersbevolking en kleine burgerij.

Dan eerst zullen we weten of het Hulp- en Voedingscomiteit niet in 't zin heeft alle verzet bij ons uit te dooven.

Een werkjongen X...

* * *

# Te Ronse

KLACHTEN MET DE VLEET

Tot hiertoe heb ik mij onthouden om openbaar te maken wat moest aangeklaagd worden betreffende den steun, hier ter stede aan de behoeftigen gegeven.

Vele kameraden verkeerden met mij in de meening, dat men ons van hoogerhand zou beschuldigd hebben van politiek te maken, indien wij onze klachten openbaarden. Maar de erbarmelijke toestand waarin onze arme bevolking op dit oogenblik verkeert, verplicht ons den os bij de horens te nemen.

Langs alle kanten worden er bittere klachten geuit vanwege de behoeftigen, klachten welke gepaard gaan met weenen langs den eenen kant en vloeken langs den andere, maar niet zonder reden.

Door den honger gedreven, wordt er door de noodlijdenden allerhande verwijtsels gesleingerd naar hen welke leden zijn van verschillende Comiteiten, en in gemoede vraagt het volk zich af wat er eigenlijk door de verschillende afgevaardigden, ten behoeve der getroffenen in deze lichamen verricht wordt.

Ik, en vele ongelukkigen met mij, zitten in de diepste ellende gedompeld welke men uitdenken kan, en mochten de afgevaardigden der Comiteiten weten, dat wij zonder ondergoed zitten om ons en onze kinderen te verwarmen; dat wij geen kolen hebben en bijgevolg gansche dagen zonder vuur zitten; dat de levensmiddelen enorm zijn gestegen in prijs, waardoor wij ons het noodige voor het gezin niet kunnen aanschaffen, en laat ons niet beschaamd zijn het te zeggen, dat wij stilzwijgend zitten honger te lijden, dan zou misschien hun hart breken, en wij allen, onschuldigen, zouden met onze vrouwen en kinderen zoo erg niet te lijden hebben.

Ik wil de bijzondere aandacht onzer Comiteitsleden roepen op het volgende: Het is nu reeds vier maanden dat het Comiteit ten achter is met de uitdeeling van aardappelen, het eenigste wat ons en onze kinderen als voedsel dienen moet. Weet gij dat de honger zich daardoor nog meer doet gevoelen, en het onvermijdelijk is dat zulks niet blijven duren kan? Zullen wij dien achterstel vergoed worden? Wij verlangen het te weten, en nog meer hem zo spoedig mogelijk te genieten!

Een die 't noodig heeft.

post, en de leden die insgelijks de nieuwe regeling moeten kennen ontbraken, omdat zij geene uitnoodiging ontvangen hadden.

Te Antwerpen heeft men het zóó vast gepakt dat de «Opper»-president kennis geeft van de regeling die hij wil invoeren, en dat dus bijgevolg discuteeren tijdverspilling is.

Tot heden is het er nog niet uitgekomen dat de leden der Wijkkomiteiten een slot op den mond krijgen. Maar om hun dit niet te moeten zeggen houdt men ze buiten en de presidenten en secretarissen krijgen voor opdracht: «Bek houden en gehoorzamen!» Echte diplomatie.

Zeg eens, heeren van het Hoofdbestuur, waren het alleen liberalen welke de wijkkomiteiten in handen hadden, dan zouden allen wel uitnoodigingen ontvangen! Maar nu... zit in iedere wijk een socialist, welke geschuwd wordt. Die zouden u te veel waarheden in het gezicht slingeren!

Voor de socialisten niets meer dan hunne vertegenwoordiging. Recht van medezeggenschap, neen! Er buiten...

Wij, socialisten, onderwerpen ons niet aan liberale diplomatie.

Wij vergenoegen ons met aan de werklieden te zeggen: «waart ge vroeger meer socialistisch geweest, ge zoudt nu meer erkend worden en bijgevolg beter behandeld zijn geweest.»

A. W.

* * *

# TE GENT

## Kamer van Koophandel en Fabrieken van Gent

**Lijst der brieven van Holland gekomen en niet afgehaald op 17 Januari 1916:**

Oscar Avermaete; Beterdaele H.; O. Braeckman; Paul Braeckman; Bulteel, Selzaete; Bracke Fr., Loochristy; Blokzyl; Bevernage, Courtrai; Bleu d'Outremer.

Cliquet-Ghyselinck; Carnoy Vdsteen; Cassart-Vincent, Edegem; A. Corneilis; Cambier André, Renaix; Catoir, Peers.

Devriendt A.; Fr. Derudder; Jules Denobele; Th. Declercq; Fr. Devlieger; Domela-Nieuwenhuys; J. Deuninck; J. Deuharing; H. De Vos; A. D'Aneoine; Desmet-Frechier; A. De Rechter Bracke; J. De Jong; C. De Potter; Debakker A.; Alise Depret; Declercq-Vangyseghem; Louis De Mol-Declercq; Arth. Demeyer, St-Amandsberg; H. Debruyn, id.; A. Dubrulle, idem; Ad. Dhaene, Gentbrugge; A. Deschryver-Block; R. Dubois; Depoortere Fr., Courtrai; Ch. Deridder, Schoonaerde; E. Devisscher, Schellebelle; A. De Dapper, Audenaerde; W. Debondt, St-Nicolas; Paul Deschryver, Loochristy, Jean De Meyer, idem; Jean De Cleene, idem.

Everaerts A.; Filteries, Alost; Flieberg, Wetteren; Filleul V. à Courtrai.

L. Geenens; Galvostou; H. Gisquiere; Ch. Goubau; Glaces Gand; Groeneweger J.; J. Gorre, Wetteren; M. Godschalck.

Heyndrickx; F. Hanus; A. Huysmans; C. Hertling; Horticulture Gantoise; H. Heughebaert; A. Hoste, r. Boma; Haerens-Wille, Somergem; Hellebosch, rue Avenir, 44.

Industriels Réunis; Kets; Kesbeke.

La Lys; Laget P., rue Laines; Lievens.

Martens, Monckarnie; G. Maes; Meert-Van Eyck, St-Nicolas.

Pante Masquelier; Ch. Parys; Etab. Pipyn; E. Preys; Ch. Pynaert, Pinte; Praet fr. Gentbrugge; Petrick, Mont St-Amand; Peeters Van denhaute Co St-Nicolas.

Ritsaert Aug.; Rogge de Baets; Rogghe Leroux; Roelants Hingene,

We G. Steurbaut; Ch. Snoeck, Gentbrugge A. Schollaert, Dok; Simon Smits Co; Schastsaert fils; A. Snoeck; O. Standaert Stolle, Eecloo; F. Spae, Melle; E. Schatteman, Mont St-Amand;

F. erryn, rue du Jambon 12; Osc. Taelman. Rud. Velghe; Atel. G. Van Acker; L. Van Steenkiste; J. Verdonck; J. Van Impe; J. Vermeiren; Alb. Van Hoecke; P. Vervaet; Th. Verschraeghen; Vleurinck Eeckman; Van Wesemael; Maur. Van Hoecke; Van Quickenborne; L. Vanderhaeghen; A. Van Rooy; Vandevelde L., Ledeberg; J. Van Gooy, Exaerde; Vanacke frères, Saffelaere; L. Van Praet, Termonde; Van Garsse, Moerbeke; D. Van Laethem, Melre; L. Van Mullem, Stekene; Aug. Veeck, Oostacker; Van Wilderode, Termonde; Vanderlinden fr. Loochristy; Tr. Van Speybroeck, Pinte; V. Vandenbroeck, St-Nicolas; R. Van Doorne, Eecloo; A. Van den Haden, Wetteren; Van Dillewyn Huoll; J. Van Peteghem, Lokeren; Vander Sypt, Loochristy G. Vanderswaelmen, Gentbrugge.

O. Waedemon; Willemot Ghesquière; M. Wille; E. aldack; Sté de Waehscheot; M. Wuytack; Willems Druguet; Wyffels, Eecloo.

Geweigerde brieven, af te halen:

P. Van Beckstaele, Grammont, pour Tegelen (2 brieven); Spickermann, bij Kaufmann voor Rotterdam; Morel de Westgaver voor Dombourg; E. De Bach Dennez, Adegem voor Sluis; J. Van Coppenolle, Theresianenstraat, voor Amsterdam.

# Een beknopt verslag

Eene nuttige leerzame voordracht was deze donderdag laatst in Ons Huis gegeven door den heer Dr. Vandevelde, bestuurder van ons stedelijk laboratorium, over 't bedrog en vervalsching in den tegenwoordigen tijd.

Hij toonde wit op zwart en omgekeerd, welke groote sommen er door aftroggelaars en uitbuiters gewonnen werden door de bijzonderste voeding zooals: brood, boter melk, kaas enz. te vervalschen, ten nadeelen van het volk. Hij bewees dat water bij de vervalsching de grootste rol vervulde, en met cijfers liet hij zien, dat men van dit mengsel een hoeveelheid dierf gebruiken, die de aanhoorders verbaasde.

Bij het slot zijner voordracht, liet Dr. Vandevelde dan ook weten dat er tegen de vervalsching een hevigen strijd gevoerd werd, maar dat de menschen meer zouden moeten helpen door de waren te doen onderzoeken, dat het stedelijk laboratorium altijd en voor iedereen kostelooz open is. Maar hoorde ik vele der tegenwoordig zijnde, vragen: Wie kan aan dit verzoek voldoen? Is het mogelijk dat men dagelijks met het weinige dat men koopen kan, komo, om het te doen onderzoeken?

Niet dat wij twijfelen dat eezen die kunnen zullen laten de vraag van den zeer geachten voordrachtgever in te willigen, want de bedriegers die aldus de menschen een laatsten cent afpersen door ze vervalschte en voor de gezondheid schadelijke waren te leveren verdienen met de grootste strengheid gestraft te worden, maar beter ware het door het maken van eene wet hun getal zoodanig te beperken dat men die schacheraars niet meer te pakken heeft!

Jaren lang wordt er op gewezen tot heil der menschheid door middel van eene wet het getal drankhuizen te doen verminderen, maar zou het leveren van al die vervalschte levensmiddelen ook niet te veel slachtoffers maken?

En zou men met die misdadigers welke die schaamtelooze bedriegerijen plegen op de zelfde wijze niet mogen te werk gaan?

Wij denken wel van ja! en zijn verzekerd dat onze socialistische afgevaardigden later in de Kamer wel dien plicht zullen weten te vervullen, want men heeft van den handel een echte warboel gemaakt; de een rekent u te veel, de andere geeft u te weinig waren, en een derde levert u vervalschte waren, en zoo worden de verbruikers driemaal bedrogen op verschillende wijze, en dat moet eindigen!

P. D. C.

* * *

# Te Wetteren

## NAAR DE VOLKSVOORDRACHT

Een laatste oproep wordt gedaan tot onze bevolking om zondag talrijk op te komen naar het lokaal «De Zon», waar Gaston de Vos, eene voordracht zal houden over «Kwakzalverij en Bijgeloof». Begin om 4 u.

## HARMONIE «DE ZON»

Voortaan zal wekelijks eene repetitie gehouden worden voor onze harmonie.

Onze muzikanten zullen zich ongetwijfeld met buitengewonen ijver aan het werk stellen om den verloren tijd trug te winnen. De repetities zullen plaats hebben den zondag voormiddag om 10 ure stipt.

## ONS CONCERT

van zondag is uitstekend gelukt: een volle zaal partijgenooten en gezellinnen hebben met gespannen aandacht geluisterd naar de gezellen J. Elaut en J. De Maere en gezellinnen Ser en Suzanne Van Damme, die hunne beste en schoonste volksliederen ten gehoore brachten.

Wie ons publiek het meeste beviel, was de vriend Jaak De Maere; hij is een jongen die goed vooruit gaat.

G. D. K.

* * *

# Te Baesrode

## OVERSTROOMINGEN

De gemeente Baesrode, bijna gansch aan den Scheldeboord gelegen heeft ook veel door de hooge tij van donderdag nacht geleden. Gansche straten en wijken waren onder water gezet. Er waren huizen waarin het water meer dan twee meters hoog stond. Gevelde boomen en de scheepswerven liggende, waren tot in het vlakke veld gedreven.

In de straten waren op vele plaatsen de steenen weg gespoeld. Er waren zelfs putten gevallen van meer dan 1 m. 50 diep. Vele kiekens, bijzonder konijnen, zijn in deze ramp omgekomen. Menschenlevens vallen er gelukkig niet te betreuren.

Onnoodig te zeggen dat er bij vele onzer werkbroeders, — want het zijn meest werklieden die het dichtst bij den Scheldekant wonen —, groote schade is aangericht. Er zijn er zelfs die niets meer droog hebben tot zelfs geen slaapgoed, noch bed noch deken die droog gebleven zijn.

Wij hopen toch dat de heeren van het plaatselijk Hulp- en Voedingscomiteit het zelfde wel zullen weten, zoo niet zij dan den goeden wil zullen hebben het te laten onderzoeken, en die menschen welke het meest zullen geteisterd zijn wel te zullen helpen.

Onnoodig te zeggen helpen en eenieder en in elk geval helpen, dat is toch onmogelijk.

In Baesrode is dit niet onmogelijk. Daarvoor kan er middel gevonden worden.

Wat wij Baesrodenaren aardig vinden is wel het deze: jaarlijks krijgen wij hier ook de paters, wat nu weer het geval was, en die mannen die brommen en bulderen hier op het vrijzinnige Baesrode dat het ongehoord is.

Bijna altijd als die paters hier een à twee dagen zijn, worden hunne diensten door hooge tijen onderbroken!...

Dees jaar heeft den pater zich uitgelaten tegen de slechte gazetten en geschriften. Ge moet weten, lezers, dat Baesrode een 120 tal abonnenten heeft op Voeruit, en dat het wel die geschriften en gazetten zijn die de geestelijke bedoelde.

Tot binnen enkele dagen!

**Een Socialist.**

# GENT

## Kunstkronijk

### GROOT CONCERT VAN DE MARXKRING in ons Feestlokaal St. Pietersnieuwstraat op Zondag 16 Januari.

Een recht prettige, gezellige avondstond verschafte ons de Marxkring met dit concert, daar hetzelve ditmaal op de hoogte stond van een werkelijken kunstavond, altijd voor zoover het dilettanten betreft. Het koor is weder beduidend versterkt met nieuwe leden en mocht dat nu ook invloed uitgeoefend hebben op het eerste nummer: «De Zigeuners», van af het tweede: «de Heksennacht», ging het prachtig opwaarts. «Les Etoiles et les Roses», zeer goed, werd overtroffen door de uitstekende eerste uitvoering van «le Lever», van Jouret, een puik koortje, waarin een mooie solo (Ph. Desmet) met bromstemmen effectvol werkte. Het toppunt van mooie koorzang werd eindelijk bereikt met «les Pêcheurs» van Lebrun, zooals ik ze zelden heb gehoord. Ik kan den nieuwen dirigent, den heer Hoefman, die de moeilijke maar eervolle taak van Meester Jef Van der Meulen — de reeds zoo zwaar belaste — overgenomen heeft, slechts gelukwenschen met zulke krachten de baan van den Marxkring te kunnen vervolgen en te verbreeden. En nu tot de solisten, die allen belangloos hunne medewerking verleend hadden.

Met groote tevredenheid kon ik bemerken dat bij de jongeren goede vooruitgang te constateeren valt, hoewel sommigen zich nog te veel op opera-aria's willen aftobben. Ik geef toe dat er voor een goede stem bezitter of -bezitster eene groote verleiding ligt, zich aan de hoogten der kunst te wagen, maar ze vergeten den afstand die hen nog scheidt van die hoogten, die slechts door lange studie en ervaring te bereiken zijn. Liederen, mooie prachtige liederen, welke zelfs de grootmeesters der toonkunst zich niet te min achtten te componeeren en waarin stem en techniek tot volle gelding komen, zijn er genoeg te hebben. En dat succes niet uitblijft ken men in dit concert bestatigen. Hoe lief en mooi klonk niet «Godelieve» van Tinel en vooral «ik ken een vrouw» van E. Blaes, gezongen door Mej. Vekeman; hoe kunstvol 't toch zoo bekende «Moederziel alleen» en het hartelijke «le bon Gite» (de goede schuilplaats), als het zóó gezongen wordt zooals door Mev. Lucie Baert. De laatste chanson werd in een storm van toejuichingen gebisseerd.

Zeker, de aria uit «le Songe d'une nuit d'été» van Thomas, met moeilijke coloratuur-passages, was voor Mej. Vekeman een groot succes en werd gedeeltelijk gebisseerd en Mad. Baert zong superieur en puur de Dalila-aria, maar dat zijn toch geene aanvangsters meer. (Eene extra goede noot voor beide dames voor het kranige voorbeeld dat zij gaven om zonder notenblad te zingen.)

Zoo was het ook met den heer Isid. Veeckman die met mooie, geschoolde en zelfs in de hoogte nog volle stem aan de zoo veel afgedraaide Paljas-proloog een zeldzaam goeden kant wist af te winnen en ook met de Herodes-aria een welverdienden bijval oogstte.

Maar terug tot de liederen en allereerst vermeld den heer Evar. De Bouvre, de favoriet van het publiek, welke in het eerste deel «Pensée d'Automne» van Massenet, zeer stemmingsvol en daarna een mooi lied van Humperdinck met schoone klankexpressie wedergaf. Maar zijn meeste succes behaalde dien zanger met een prachtig opgewekte Meizang door Ad. Hoefman getoonzet en het leutige «Belotteken» (van Nieuwenhuyse) met frisschen humor voorgedragen.

Jos. de Langhe, eveneens goed op stem, zong met veel bijval twee liederen uit den «Vlasgaard»: het lied van den boer en dat van Bacchus, en waagde zich eveneens met goed gevolg aan «Paillasse».

J. Medo gaf ditmaal wel is waar slechts één nummer — de bekende aria van Rodolphe uit «Bohême» maar zóó uitstekend mooi gezongen, dat 't wel voor een half dozijn vroegeren goldt. 't Werd gebisseerd en ik hoop dat die vooruitgang ijverend moge zijn. Ook bij Phil. Desmet was flinke progressie te bespeuren in toonkracht en timbre. R. Forgeur's bas duidt voorzeker op goede scholing maar is voor den toonaard nog te jeugdig, niet massief en sonoor genoeg; dat zal echter met den tijd nog wel komen. Dat zeg ik hetzelfde tot goede troost voor B. Lavreau, die, ondanks goede voorstudie, blijkbaar onder den indruk van het eerste optreden in onze groote zaal was.

Een aangename afwisseling gaven ons twee solisten van de «Harmonie Voeruit»: Olem. Landrieu, eene mooie Andante voor klarinet van Bendel, en Fr. Van Moerkerke eene hoorn-solo (Fr. Van Avermaete «Confidence»), waarvan vooral het tweede deel, ook in de begeleiding, van groote muzikale schoonheid was.

De algemeene indruk bij het flink opgekomen publiek was: een zéér schoon concert en ik denk dat als allen zóó voortgaan in kunst-wijding, ze nog eens eene serieuze wedstrijd met onze artistieke concerten kunnen aangaan.

Mz.

* * *

## KUNSTAVOND IN DEN VLAAMSCHEN SCHOUWBURG

op maandag 17e Januari

Opvoering der «Bohème» van Puccini

«Flink gewaagd is half gewonnen» dacht voorzeker M. Maur. Henderick en gaf aan het Gentsch publiek waarachtig eene heuschelijke opera: de beroemde La Bohème van Puccini (hoewel sterk gecoupeerd) met alles ap- en dependentiën, d. w. z. costumes en décor. En hij heeft het ploit gewonnen, zooals de geestdriftige toejuichingen van het slechts zeldzaam zoo talrijk toegestroomde publiek bewezen.

Wel is waar heeft de groote populariteit van deze opera ook z'n deel er aan; maar er is, zoo niet bovenmatig mooi gezongen, voorbeeldig geacteerd.

Mevr. Henderick Lavaut zong en speelde Mimi uiterst correct en met veel gevoel, alleen is hare stem, tegenover het volle orkest, wat teer.

Mevr. Landin was op en top de koketten snaaksche Musette, het prachtig grisettefiguurtje van Murger.

John Haesaert vierde zijn triomf in de rol van Rodolphe, in zang en spel uitstekend.

Als we zeggen dat de jolige schilder Marcel door Em. Stevens werd voorgesteld, dan weten we dat dien rol tot zijn volle recht van humor kwam. Schauaard en Colline kwamen slechts in het laatste bedrijf (Mimi's dood) voor, waar Colline's afscheid van z'n oude jas in den heer Buyck een goede vertolker vond.

Het tweede bedrijf, het kwartet, werd driemaal gehaald en gedeeltelijk gebisseerd.

Met een storm van applaus werd bij het einde door het publiek voor de welgelukte, zorgzaam voorbereide, prosfneming gedankt.

Laat ik echter daarover het eerste deel van het concert niet vergeten, waar wij na de schoone Fidelio-ouverture een prachtig, rag-fijn-melodieus strijkkwartet van Bach te hooren kregen en voor slot de eenig-jonge Freischutz-ouverture, drie stukken uit den lang vervlogen romantischen tijd, waarvoor ik echter al de modernen presaat geef.

Mz.

* * *

## MUZIEKONDERWIJS VOOR HET VOLK

Zondag moest er veel volk terugkeeren bij gebrek aan plaats. De heer Adv. R. De Saegher hield gedurende omtrent een uur eene met veel aandacht gevolgde «Causerie» over het ontstaan van nieuwere scholen en richtingen, methoden van opvatting en teekening. De heer Prof. De Saegher is een aangenaam en sympathiek spreker, die ook na zijne les-voordracht langduring werd toegejuicht.

Het concertgedeelte liep eveneens vlot van stapel.

Mej. Nieuwejaers, gaf ons de brillante «Sonate» in mi-mineur van Grieg te hooren met welk een gemak slingeren bij haar de vingeren over het klavier, ze bezit eene buitengewone technieke vaardigheid en een zeer ontwikkeld muzikaal gevoel.

Mej. Coonens, mocht zich met hare schoone sopranostem in veel bijval verheugen met liederen van Gevaert en Oriel.

De heer De Munuyck werd gebisseerd met «De Zeeldraaier» en zong ook de lievere liederen «Moedershuis» van Edw. Blaes en «Afscheid» van Max Trenteseau.

M. Dispa, een jonge baryton, zong een paar liederen, onder andere «Kom schipper trouwe kerel» van Roels; wat meer warmte en uitdrukking bij zijne voordracht zou niet schaden.

Verder zongen twee leerlingen der klas, mejufvrouwen De Coster en Janssens, op zeer voldoende wijze.

Dus, op alle gebied een echt gelukt feest dat ter eere strekt van de inrichters.

P.

# Voordrachten
## in VOORUIT, te Gent

**Op Donderdag 20 dezer, om 4 ure in «Ons Huis» Vrijdagmarkt, houdt de heer**

**FRANZ DE COSTER**

**Bestuurder der om- en naschoolsche werken der stad Gent**

**eene lezing van enkele bladzijden uit het zoo interessant werk**

**ERNEST STAAS**

**(uit het leven van een advokaat)**

**van TONY**

**De Heer F. De Coster is ons reeds bekend. We horen even zooveel toehoorders te zien ontreden als voor zijne eerste voordrachten.**

---

Feuilleton van «Vooruit» (5

# De Groote Poort

LANDVERHUIZERSROMAN VAN

**WILLEM CREMER**

— Ge zijt zoo mooi, Martha. Ge hebt zulke mooie oogen. Ik wist niet dat men zoo gelukkig kon zijn.

Zij glimlachte met gesloten oogen, onder zijn kussen vergat zij alles om zich heen.

— Ik wil u ook altijd liefhebben, lieve goede man!

Na een poosje werden zij door een geluid opgeschrikt. Het waren slechts matrozen, die niet in hun nabijheid kwamen. Martha en Wittkamp konden hier achter het stuurhuis heelemaal niet gezien worden. Doch thans werden zij toch kalmer. Dicht aaneengesloten stonden zij bij de reeling en keken naar de schuimende waterstrepen, die de boot als een reusachtige voor in den oceaan achterliet.

Wittkamp begon over de toekomst te spreken. Het was nu eenmaal zijn aard alle dingen zeer ernstig te nemen en alle gevolgen te berekenen. Zijn droom was een bescheiden zelfstandigheid, waarin hij rustig kon leven en zich om niets behoefde te bekommeren. Het liefst had hij een kleinen winkel gehad, waarin hij op den dag bezig was en een kleine gezellige woning, waar Martha hem des avonds wachtte. Want zij wilden gauw trouwen in New-York. Maar eerst alles leeren kennen, in Amerika kon men niet voorzichtig genoeg zijn.

Martha knikte hem toe en streelde zijn handen, maar zij hoorde niet de helft van hetgeen hij zei. Haar gedachten vlogen heen en weer. Zoolang haar zinnen opgewekt waren, dacht zij nergens aan. Zij verzette zich niet en had geen wil. Later echter schaamde zij zich en deed zichzelf verwijten en haatte de mannen, tegen wie zij toch machteloos was. Altijd was zij nog bedrogen en daar waar zij het meeste vertrouwde, nog het ergst. Zij begreep niet waarom zij juist nog nooit iemand had ontmoet, die het eerlijk met haar meende. Misschien doordat zij het de mannen te gemakkelijk maakte. Maar al konden de andere meisjes beter komedie spelen, ten slotte gaven zij toch ook toe.

Ja, Richard Wittkamp had een heel ander karakter en zij vertrouwde hem ook zoo graag, doch terwijl hij allerlei lieve woorden tot haar zei, bedacht zij vol schrik dat misschien ook hier alles weer vergeefsch zou zijn en dat zij dezen keer zelf haar geluk had verspeeld. Vol schaamte dacht zij aan den avond, heel in het begin der zeereis, toen zij zich door een mooien, blonden man had laten overrompelen. Hij had haar sedert dien tijd met rust gelaten ofschoon hij altijd heel vriendelijk jegens haar was. Maar als Wittkamp dat vernam — die twee waren immers vrienden.

Zij was zoo bang voor het kwaadsprekken der medereizigers. Men had eigenlijk op de boot den heelen dag niets te doen en dan begonnen voornamelijk de meisjes allerlei kletspraatjes over dezen en genen. Juist van Martha werd het meest verteld omdat er iets in haar gezicht en haar houding lag, dat de mannen aantrok en ze dwong om haar heen te draaien.

En wanneer bekend werd dat zij met Wittkamp leefde, dan zouden de meisjes zeker met allerlei lasterpraatjes en boosaardigheden tusschenbeiden komen. Zij was de eerste dagen op de boot wat onvoorzichtig geweest en had met dezen en genen gecoquetteerd, alleen maar om de andere meisjes te ergeren. Maar dat was slechts de eerste overmoedigheid der zeereis geweest, thans had zij daar spijt van, want zij was eigenlijk heelemaal niet moedig.

— Neen, Richard, niemand mag ervan weten dat wij elkaar liefhebben. Wij zullen vriendelijk met elkander omgaan en elkaar 's avonds of 's morgens ontmoeten, maar anders moet ge mij beloven, tegenover iedereen terughoudend te zijn, voornamelijk tegen de meisjes.

Wittkamp lachte.

— Denkt ge...

— Ik zeg dat natuurlijk niet uit jaloerschheid. Maar ge weet niet wat dat voor praatjesmaaksters zijn. Ze vertellen de ongeloofelijkste verhalen van iedereen. Van u beweren zij heel stellig dat ge getrouwd zijt en uw vrouw stilletjes hebt verlaten. Ik heb het natuurlijk geen oogenblik geloofd.

Wittkamp voelde zich eigenlijk gevleid.

— Ja, zei hij, de Zwitsersche heeft mij ook ernaar gevraagd. Maar ik geloofde dat zij schertste.

— Die is de ergste! antwoordde Martha. Wie weet wat die al achter den rug heeft.

Zij schoen echt woedend op dat persoontje te zijn en Wittkamp moest haar beloven heelemaal niet met haar te spreken.

Zij werden thans ten tweede male opgeschrikt, dezen keer door schreden die naderbij kwamen. Het was een heer, een kajuitspassagier, die eens naar het weer wilde kijken. Hij wenschte hun vriendelijk goeden morgen, doch bleef daar niet lang. Hij merkte wel dat hij hen tweeën stoorde.

— Ik moet nu ook heengaan, zei Martha. Het is koffietijd. Anders zien ons hier de anderen.

Hij begon haar opnieuw te kussen en te liefkoozen. Maar zij rukte zich los.

— Het is beter, Richard, dat gij het eerst gaat! Ik blijf nog een oogenblik hier.

Zij wilde niet met hem samen door den gang gaan, waar de kok haar stellig opwachtte.

— Zijt ge bang? vroeg hij glimlachend.

Maar hij gaf haar toch haar zin en ging het eerst.

Zij bleef een poosje onbeweeglijk staan. O, als alles maar goed ging! Zij zou zoo gelukkig zijn. Maar nog vijf lange dagen duurde de reis en dan kon er zooveel gebeuren.

Plotseling schrikte zij hevig. Iemand omhelsde haar van achteren, draaide haar hoofd om en kuste haar op den mond. Toen zij zich had losgerukt, zag zij Gustaaf Bender voor zich staan, denzelfde aan wien zij zooeven had gedacht. Glimlachend en zorgeloos als altijd keek hij haar aan met zijn valsche schitterende oogen.

— Maar dat is onbeschaamd! Hoe komt gij ertoe? En wat een gemeenheid, om ons te beluisteren.

— Maar Martha, wij zeggen immers gij en ik, — twee zoo goede vrienden!

Hij liet zich door haar woede en haar opwinding volstrekt niet op een dwaalspoor brengen. Integendeel, dat scheen hem pas echt plezier te doen.

— Dus asjeblieft, niet boos zijn, ik heb u werkelijk niet beluisterd. Ik heb heel beneden gestaan tot ik mijn vriend Wittkamp zag weggaan. Een verliefd paartje zal ik toch niet storen! — Kom, geef mij nu een verzoeningskus!

Hij wilde haar naar zich toe trekken, maar zij stiet hem heftig terug.

— Pas op, gij! schreeuwde zij. Als gij hem of iemand anders wat vertelt — gebeurt er een ongeluk!

De tranen kwamen haar in de oogen.

— Ik ben nu zoo gelukkig daar ik een fatsoenlijken minnaar heb.

— Maar, Martha, wat denkt ge dan? vroeg Bender op kalmeerenden toon. Gelooft ge werkelijk, dat ik zoo tegenover u kon handelen? Daarvoor heb ik u veel te lief.

(Wordt vervolgd)

FEUILLETON VAN «VOORUIT» (5

# De Brooddraagster

door XAVIER DE MONTÉPIN

De meestergast was een man van ongeveer dertig jaar, een schoone jongen, zooals het volk zou zeggen, struisch en sterk gebouwd, wel te been en wel gespierd, een waar toonbeeld van kracht en behendigheid. Zijne gelaatstrekken waren regelmatig, doch ruw; zijn blik drukte verstandigheid uit, doch geen rechtzinnigheid; zijne dikke onderlip getuigde van een sinnelijk en driftig karakter; zijn borstelig haar, kort gesneden en donkerrood, gaf iets ruws en soms wreeds aan geheel zijn uiterlijk.

Garaud was een werktuigmaker van eersten rang, en daarbij zeer nauwgezet, zeer puntig in zijn werk. M. Labroue hield er aan, van hem vast aan zijn huis te hechten. Sedert zes jaren was hij in de fabriek in dienst als meestergast.

De baas — die terzelvertijd als nijveraar, ook uitvinder was — dacht het niet beneden zijne waardigheid, hem soms te raadplegen en hij bevond er zich wel mee. Jacques had vernuftige, en wat nog beter is, praktische gedachten.

Met eenige kapitalen te zijner beschikking, kon en moest hij tot een hoogen stand geraken; ongelukkig, de kapitalen ontbraken, Jacques kende zijnen natuurlijken aanleg, zijne bekwaamheid, en dikwijls, om deze nog meer te ontwikkelen, besteedde hij een deel zijner nachten aan de studie van boeken van het vak.

Eerzuchtige droomen spookten in zijnen geest. Hij zegde bij zich zelve dat hij zonder twijfel niet altijd zou blijven wat hij was; dat vroeg of laat, zich eene gelegenheid zou aanbieden om op eigen krachten voort te gaan en zijne plaats onder de zon in te nemen... — en nog wel, eene breede plaats.

IV

Jacques Garaud was van karakter een genotzoeker, belust, zooniet op eene weelde, welke hij niet kende, dan toch ten minste op stoffelijke voldoeningen. Hij wilde rijk zijn, — rijk *kost wat kost*...

Wij onderlijnen opzettelijk deze drie laatste woorden, want Jacques' geweten was rekbaar genoeg, om hem te beletten van nauw te zien op de middelen van fortuin te maken.

Als hij aan Jeanne zegde dat hij haar beminde dat hij haar tot vrouw wilde, loog hij niet; hij gevoelde wezenlijk voor de weduwe van Pierre Fortier een rechtzinnigen en hevigen hartstocht, een dier driften welke voor niets achteruitgaan, wanneer het erop aan komt het beoogde doel te bereiken, doch die spoedig uitdooven wanneer dat doel bereikt is.

Jeanne's laatste woorden hadden in zijne ziel eene gewaarwording van onuitsprekelijke vreugde doen ontstaan.

— Zij wordt tam! mompelde hij. Ik heb vandaag eenen grooten stap gedaan... In plaats van, zooals altijd, *neen!* te antwoorden, heeft zij geantwoord: *misschien!* Als ik er toe geraak hare ooren te streelen met het muziek der goudstukken, onder hare oogen hoopen bankbriefjes te leggen, dan zal ik zeker zijn van den einduitslag!... Hoe dwaas ik toch ben van zoo te beminnen! 't Is den eersten keer dat mij zoo iets voorvalt! Er is niets tegen te zeggen, ik ben gevangen, vast en zeker gevangen! Jeanne brengt mijn hoofd op hol! Ik word er zot van! Ik kan zonder haar niet leven, en liever dan haar te zien trouwen met eenen anderen, zou ik haar vermoorden!! Doch ik gevoel dat ik, om hare hand te bekomen, moet rijk zijn... Ik heb enkel indruk gemaakt met te spreken van fortuin voor hare kinderen... Maar hoe spoedig rijk geworden? Had ik maar eene goede uitvinding van mekaniek in het hoofd, en eenige briefkes van duizend frank op zak om ze mit te voeren, 't zou gauw gedaan zijn!

Terwijl hij aldus bij zich zelve sprak, begaf Jacques zich naar het kabinet van den eigenaar der fabriek, M. Jules Labroue, ingenieur. Dat kabinet bevond zich in een paviljoen, dicht bij de bureelen van de boekhouding en de kas, en paalde aan de werkhuizen der modellen.

Jeanne Fortier was in hare woning weergekeerd. Die woonst, afgezonderd van de andere gebouwen, bestond uit een klein huis gelegen ten einde van de binnenplaats, links van de groote poort bestemd voor de wagens, en van de zijdeur langs waar de werklieden in- en uitgingen.

Dit huis bestond uit een gelijkvloers en een verdiep, het alles zeer klein. Het gelijkvloers bevatte slechts eene kamer en eene keuken. Een wenteltrap leidde naar het verdiep, samengesteld uit twee kleine kamers: de eene diende Jeanne tot slaapkamer, de andere diende tot rommelkamer.

Haar zoontje Georges sliep in een ijzeren beddeken nevens het hare. De bemeubeling — is het noodig dit te zeggen — was meer dan eenvoudig, doch eene vlaamsche huismoeder zelf zou zich tevreden verklaard hebben over de zuiverheid en den staat van onderhoud.

Zoodra zij terug thuis was, na den meestergast verlaten te hebben, zette Jeanne zich neer en begon het linnengoed, dat door de waschvrouw weergebracht was, te herstellen.

Al werkende dacht zij aan het gesprek, dat zij daar zooeven met Jacques Garaud had gehad.

— Misschien, voor mijne kinderen, zou het inderdaad beter zijn dat ik hertrouwde, murmelde zij, doch voor mij zou het wel droevig zijn. Nooit, ik gevoel het, zal ik uit mijn hert het beeld kunnen wisschen van mijnen armen Pierre, en hoe kan men een tweeden man toelachen, wanneer men onophoudelijk denkt aan den eersten?... Zeker, Jacques is verstandig, hij is geleerd en werkzaam. Hij zal ongetwijfeld tot eene schoonen stand geraken, hij zal het misschien vinden om voor eigen rekening te werken... De kinderen zouden gelukkig zijn... Ja, maar ik bemin Jacques niet, en ik geloof dat ik er nooit zal kunnen toe komen van hem te beminnen. Er zijn oogenblikken dat ik bang ben voor hem. Zijn geweldig karakter schrikt mij af; hij heeft eenen ijzeren wil... Ik zal zelf mijne kinderen groot brengen.... ik zal werken. Mijne plaats van portierster der fabriek zal mij niet beletten, mij een weinig bezig te houden met een naaldwerk... Neen, neen, ik zal nooit hertrouwen... Ik heb het aan mijnen armen Pierre beloofd op zijn sterfbed, ik zal mijn woord houden....

En de jonge weduwe, door de ontroering overmand, begon te snikken.

De kleine Georges speelde naast zijne moeder met zijn kartonnen paard, het speeltuig dat hij het liefst van al de zijnen had. Hij hoorde zijne moeder snikken en snelde naar haar toe.

— Moeder lief, riep hij uit, zijne armen naar haar uitstrekkend, gij weent!... Waarom weent gij? Wie heeft u dan verdriet aangedaan?... Gij moogt niet weenen, ik zal zeer braaf zijn... ik beloof het u... ween toch niet meer...

Jeanne nam haar zoontje op in hare armen, drukte het tegen haar hart, en kuste het herhaalde malen in hartstochtelijke vervoering.

*(Wordt voortgezet.)*

## Stadsnieuws

### "De laatste dagen van Pompeï" in den Schouwburg PATHÉ

Een wonderschoone golf, in halvemaanvorm geopend naar een donkerblauwe zee, gelijkende op een reuzenbeker gevuld met saphieren: ziedaar het panorama waar het drama zich ontrolt.

En, als na een ononderbroken volgrij van schokkende tooneelen, in overvollen cirkus, een gevecht tusschen de toeschouwers op het punt is uit te breken, barst plotseling, nog vreeselijker en zonder mededoogen de toorn van den Vesuvius los. Al de woede van de hellekracht gaat uit het aarde-midden worden uitgespuwd, in plotselinge uitbarsting, om de liefelijke stad te straffen en te verwoesten.

De weinige bewoners, die aan het onheil hebben weten te ontsnappen, loopen als verdwaasden naar de redding: naar de zee!

Te midden van een zwarte en dikken mist, onder een aschregen, onder een zondvloed van lava en pek, terwijl de paleizen en tempels instorten, gelukt het aan de blinde Nydia, Glaucus, Yone en Claudius naar eene bark te geleiden waardoor zij aan den dood ontkomen.

Uit het diepste van hunne sneller kloppende harten stijgt een dankbaar loflied van leven, liefde en jeugd op, en hun zang klimt ten hemel als teeken van dankbaarheid..... terwijl Nydia, met rozen omkranst, haar huwelijk viert in de armen van Neptunus! (125


## Nieuwe Cirk

BRASSERIE - CINEMA - VARIETES

Schitterende heropening zaterdag 22 Jan.

Blijft open, alle dagen, van 4 ure tot 11 ure 's avonds.

Vertooning zonder tusschenpoos

MATINEES de zondag, maandag en donderdag, met de bijzonderste kunstenaars

VRIJE INGANG, beneden in de week

Zondag en maandag, ingang 30 centiemen

Consommatie verplichtend

BOVEN GALERIJEN: 25 en 15 centiemen

(zonder verplichtend consommatie)

VOOR DE EERSTE WEEK

JONE

OF DE BLINDE VAN POMPEI

groot indrukwekkend film in 7 bedrijven

PRACHTIG ORKEST

(369)

## Heropening NIEUWE CIRK

Alwie de vertooningen van den Circus gaat bijwonen, zal niet nalaten tijdens den entracte, mijne LEKKERE BIEREN te komen verbruiken. De beste nummers in den Cirk, de beste dranken bij den Bento's. — BENTO'S BAR, Lammerstraat 15, nevens den Cirk. BESTE KOFFIJ: 10 centiemen. (612)


## MEDEDEELINGEN

**IN DE TOONEELSCHOOL.** — Verleden maandag werden de leden der Maatschappij tot Aanmoediging der Vlaamsche Tooneelspeelkunst, — onder wiens toezicht de Tooneelschool geplaatst is — op een Voordrachtavond uitgenoodigd, door de leerlingen aangeboden. Op dit kunstfeestje waren ook de leeraren en de ouders der leerlingen aanwezig. De heer Chabot, leeraar in Geschiedenis der Beeldende Kunsten, hield eene voordracht-les, over de schouwburgen in Griekenland en de circussen te Rome, en deed een dertigtal allerbelangrijkste lichtbeelden op het doek verschijnen, die een juist denkbeeld gaven van wat die overoude en beroemde treurspelkunst moest geweest zijn.

Na hem, kwamen leerlingen der drie klassen aan de beurt; de lezingen en kleine voordrachten bewezen, dat er werkelijk goede elementen onder de voordrachtgevers en voordrachtgeefsters waren. Zij werden dan ook welverdiend toegejuicht en de heer Vanden Heuvel terecht geluk gewenscht; eens te meer heeft hij bewezen, niet alleen een groot artiest, maar tevens een degelijk professor te zijn, door de keus der stukjes, die zoo warm, overtuigend en gevoelvol werden voorgedragen en zoo gelukkig in de zeggingskracht en het temperament van de leerlingen vielen. Deze welgelukte proef heeft het beheer doen besluiten, binnen een paar maanden een tooneelavond te geven.

**WERK DER WEDUWEN.** — Ter nagedachtenis van wijlen Mevrouw Verhulst-Mignon, 200 fr.

On nous prie d'annoncer la mort de

MONSIEUR

**Emile KAMMERER**

né à Anvers, le 29 mai 1859 et décédé à Gand, le 18 janvier 1916.

Vu les circonstances il n'est pas envoyé de lettres de faire part.

Boulevard de l'Abattoir, 1, Gand.

Men verzoekt ons het overlijden te melden van

MEJUFFER

**ADOLPHINE MERLÉ**

gestorven na eene langdurige en pijnlijke ziekte in den ouderdom van 46 jaren.

De lijkdienst zal plaats hebben Vrijdag 21 dezer, om 8 uren 's morgens, in Ste-Annakerk.

De begrafenis heeft plaats te St-Amandsberg.

Gezien de omstandigheden, worden de vrienden en kennissen verzocht dit bericht als uitnoodiging te aanschouwen.

Vergadering ten sterfhuize: Abeelstraat, n. 16.

## Partijberichten

DONDERDAG

**HARMONIE VOORUIT.** — Om 8 ure, solfège voor beginnelingen; om 8 ure, repetitie voor tamboers en clairons.

**HARKRING.** — Om 9 1/2 ure, repetitie voor de 1e en 2e tenors. Niemand ontbreke.

VRIJDAG

**HARMONIE VOORUIT.** — Om 6 ure, instrumentale solfègeles; om 8 ure, algemeene repetitie.

**NELLIE'SKRING.** — Om 7 ure ensemble.

**FANFARE DE VOLKSVRIENDEN.** — Om 6 ure solfegeles, om 7 uref repetitie der clairons; om 8 ure stipt repetitie der muziekanten voor het aanleeren van nieuw muziek.

## Burgerstand van Gent

**Geboorten van 17-1-16:** Elisabeth Platel, Beestwortelstr., 50. — Jérome Van Lancker, Begijnhofplaats 4. — Louise Pieters, Opvoedingstr., 34. — Mariette De Veirman, Hennepstr., 33. — Yvonne Van Ottendijk, Stropstraat, 124.

**Overlijdens van 18-1-16:** Augustus Temmerman, z. b., 90 j., Guislainstr., 37. — Petrus De Schuyter, z. b., 69 j., Maagdenstr., 14. — Marie De Pauw, meid 50 j., Ryhovelaan, 99. — Laurentius Wouters, minderbr., 44 j., Violettenkaai, 8. — Petrus De Pot, student, 34 j., Nederhasselt. — Romania Van de Velde, 12 j., Verbindingstr., 14. — Pierre Coppenolle, dagl., 61 j., Nijverheidskaai, 76. — Elodie Hebbelinck, z. b., 39 j., wed. Buysse, Wondelgem. — Margareta Beyz, 1 j., Heuvelstr., 83. — Laurent Buykens, z. b., 80 j., Hortensiastr., 44.

**Huwelijken van 15-1-16:** Marchand Arth., handelaar, Goudstraat, 21, met Lempiere Germaine, z. b., Nieuwe Theresiaenstr., 43.

## Feesten en Vermakelijkheden

**NEDERLANDSCH TOONEEL VAN GENT.** — Donderdag 20 Januari 1916: «Muurbloempjes» door Kadelberg en Blümenthal.

Zondag 23 Januari, te 7 uur, vierde opvoering van: «Alleen op de Wereld».

Donderdag 27 Januari: «De Dief», tooneelspel in 3 bedrijven van Henry Bernstein.

**VERLOREN.** — Zondag morgen gaande langs Coupure, Hospitaal tot Kunstlaan, een zwart basque van een kleed. Terugbrengen tegen belooning, Lang Schipgracht, n. 37, Gent. 2.

**VERLOREN.** — Dinsdag 11 dezer, in de Bank van Gent, eene kleine zwarte portefeuille, inhoudende: Duitsche bankbriefjes en een portret van een klein meisje. Goede belooning aan den vinder. Terug te bezorgen: Lange Violettenstraat, 94. (377.

**MEN VRAAGT:** Jonge katten, minstens 6 maanden oud, mits goede betaling, om dienst te doen in de magazijnen der Voorhaven. Zich te wenden: 3e hangaar, Voorhaven, bureel van den heer Penson. 339

**SUIKERBAKKERIJ** over te nemen. Oud gekend huis. Voorwaarden 40 Ossenstraat, Gent. (374.

**TE BEKOMEN** extra Bruine en Groene zeep, aan 1.40 fr. den kilo in groot, bij V. Oelpaert, St-Amandstraat, 46, Gent. 370

**BRUINE ZEEP.** — Zoolang de voorraad strekt, bruine zeep, in bidons van 25 kilo, 1.40 fr. per kilo. Hollandsche witte zeep, in kisten, 0.70 fr per kilo. Steenzeep voor de wasch, in zakken van 50 kilo, Sel de Soude, enz., enz. verkrijgbaar bij E. ERCKELAERT, Belgradestraat, 29, Gent (bij den Brabantdam). (371

**TE KOOPEN:** eenen schoonen hond (groenendaal) groot ras, en geheel zwart. Voordeelige prijs. Zich te wenden: Rooigemlaan, 166/30, Gent. 332

**MAATSCHAPPIJ FLANDRIA** vraagt ter overname of voor asseciatie cinema, brasserie-concert of andere attractie. Schrijven voor aanbiedingen: «Hotel des Sports», Dierentuinlaan Gent. (379

**TE KOOPEN** kloeke Naaimachien, 3 maanden nieuw, hebbende gekost 170 fr. Prijs 100 fr., St Hubertstraat, 2 (juist boven de St Pietersvrouwstraat), Gent. 337

**MEN VRAAGT** jong meisje van 16 tot 17 jaren, om in 't huisbouden van twee personen te helpen. Klinkkouterstraat, 73, St Amandsberg. 388

**BRANDHOUT**

te verkrijgen:

Kleine Huidevetterskaai, 29

(bij de Zuidstatie)

GEKORT BRANDHOUT

voordeelig voor voorwerkbeoopers

386

**Comptoir Universel**

Ham, 2 & 6, Gent (tram 7)

VERTEGENWOORDIGD IN ALLE PROVINCIEN

Onze menigvuldige betrekkingen stellen ons in staat aan de meeste benoodigheden in den groothandel te leveren beantwoorden daar wij onophoudend bijna alle levensmiddelen beschikbaar hebben.

Wij zouden ook geneigd zijn nieuwe vertegenwoordiging te aanvaarden, waarvan wij de goeden uitslag verzekeren.

**STOOMHOUTZAGERIJ - LOKEREN**

Te beginnen van 15 januari e.k. zal onze Zagerij terug in werking gebracht worden en alle

ZAAGWERK VAN BOOMEN

enz. aanvaard worden aan voordeelige prijzen.

L. Ysenbrant & Wertelmans, Lokeren


Schoencrème ECLA

Andere specialiteit Lavalin en alle andere merken op vraag

Ledervet voor Schoenen

POMMADE VOOR STOVEN

Mark «Soudanaise»

Levering van metalen doozen op vraag en naar monsters

Société ECLA - MEYER Frères

FABRIEKEN TE BRUSSEL

van chemische-technische produkten en metalen inpakkingen

Vertegenwoordiger: Hotel de Termonde, GENT (Zuidstatie)

AANKOMST van 50.000 kilos beste bruine zeep aan 1,25 fr. den kilo, per vaten van 25 kilos. Lammerstraat, nevens den ingang van den Cirkus. (312

HARINGHANDEL

Voor droogen en pekelharing, Rolmops, gerookte Makreel, Abordaan, Srokwisca, Schelvisch, Sardijnen, enz. wend U tot het

Hulphuis der HARINGROOKERIJ

Octaaf VANDEN BOSCH

GENT, 46, Oudburg, 46, GENT

Voordeelige prijzen. — Goede kwaliteiten.

GEVONDEN

het wonderbare lichaamsverterkend en bloed verkloekend voedsel

VERGAELEN'S VOEDINGSBLOEM

is een aangenaam en kloek voedsel voor kinderen.

VERGAELEN'S VOEDINGSBLOEM

is een verkloekend voedsel voor ouderdingen.

VERGAELEN'S VOEDINGSBLOEM

is een redmiddel voor zwakke magen.

EEN SOEPLEPEL VOEDINGSBLOEM

in eene halve pint melk staat gelijk met een kilo vleesch.

Staal gratis te bekomen in de APOTHEEK

1/4 kilo 1 fr. | J. VERGAELEN 51 Veldstraat GENT 51 | 1/2 kilo 1.75 fr.

Profiteert er van!

DE Verborgenheden des Volks

het meesterwerk van Eugeen SUE

5 deelen

2700 bladzijden

*Geïllustreerd*

Prijs in den handel: 20 fr

Oorlogsprijs: 5 fr.

Te bekomen op ons bureel Hoogpoort, 29, (1e verdiep)

GEHEIME ZIEKTEN

DE WITTE O-POULES VAN DR DAVIDSON genezen spoedig zonder verdriet, op alle oogenblikken en in alle seizoenen, de ziekten der Waterzuchten, Klaar en Nieren, zooals Ontsteking, Witte Vorberg, Pijnbevorderingen, Loozingen, Pijnen, Steen, Grind, Jicht of Graveelzand. Spoed. Nooit gene moeilijkheden: koste bij de ondervinding in de eerste gevallen, 0,75 fr de doos Apotheker. Depot in Gent bij Mr Soet, 33, Burgstraat, Antwerpen: G. Mertens, straat

ZAKKEN

Inkoop en verkoop van alle soorten ledige oceasie zakken.

A. HUYTENBROECK en Zoons

GENT, 15, Sleepkaistraat, 15, GENT

De echte Noorwegsche LEVERTRAAN

is te bekomen in de

APOTHEEK-DROGERIJ

J. VERGAELEN 51, Veldstraat GENT

VROUWEN Diploma van 1e klas in Frankrijk en in België. — Gewezen Adsistent-Arts. — Nieuwe methode gewaarborgd vrij van alle gevaar. Matige prijzen. 14, WANTELAARSPLAATS, 14, Koorstatie. BRUSSEL (91

Verkoop alleenlijk per 500 kilos

KAAS-KOFFIE-CHOCOLADE

LEON BOGAERT

Vaartstraat, Gent (Dock)

ACETYLEENGAS LAMPEN

VOOR WOONHUIZEN en WERKPLAATSEN

KOOLSTOF (Carbure)

in 't groot en in 't klein

Eduard ROUVROY

(Electricien)

Electriek bouwkundige

GENT, Catalognestraat, 7

(GELPORT)

Electrieke Installaties 1.D.

Altijd in magazijn 25.000 pakken

CHOCOLAAD

alsook 1000 doozen crème van alle merken en der beste kwaliteit.

DUC, VERVAET, CESAR, BENSDORP

Huis Pieter VERVAET

Dampoortstraat, 20, GENT

Hulphuis: Stoendam, 46

Alle soorten van Confiseriën, alsook Koffie, Bougiën, Confituren, Beschuit

*Laagste prijzen der stad.*